

85. 38

149

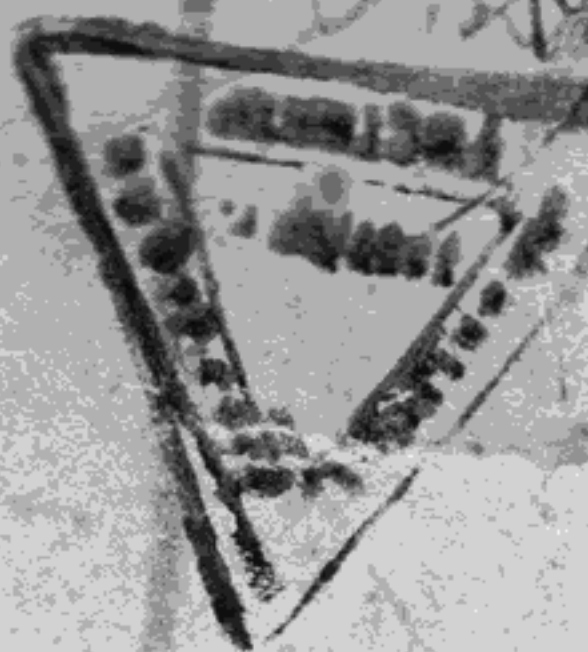
perashin
n. lerner.

15

adekabristsja

(akri nikolai).

atourəxp niesa 5 kugəlarakəi
9 saxiakəi amanə.

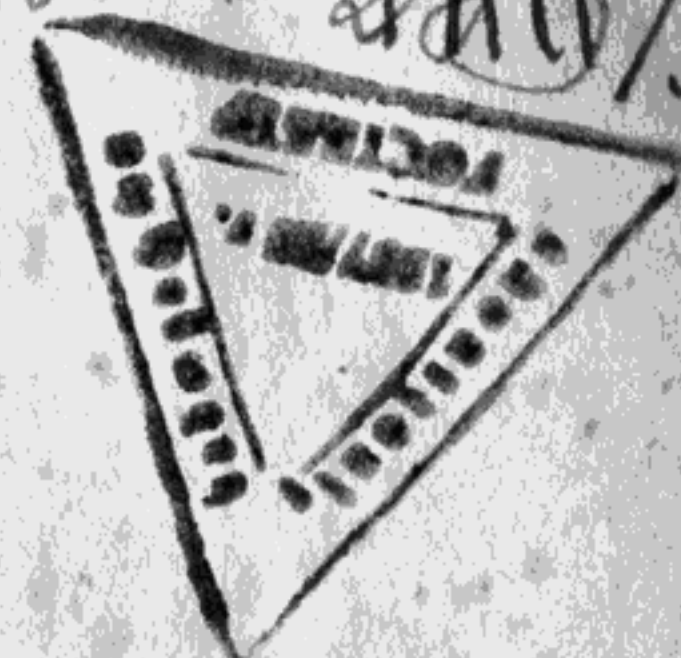
15
stargəeit agrba r. koonia s.
napxgara aziuit v. n. maan.

5p
aqua. apsnəp həntkarra, iquə təjra. 1934 ş.

Киринга - св. св. св. св.

М. В. Д. 15

ialou auaa.

rileev, kondrat fiodor-ipa.

natalia mixail-ipa, iara iphas.

atauad trubeckoi, sergei piotr-ipa, leib-gvardia preobra-
zen's polk aqna dpolkovnikəup, aştab dadcou.

kaxovski, piotr grigor-ipa, zmaçura ialçxiou paruqikəup.

baturin, aleksandr mixail-ipa, agvardia aqə paruqikəup.

atauad, təpha oliganikolai-ipa, iara izhou?

sasa, dəzoiabup, d'rup, natalia mixail-ipa, itaaja draazaxeit.

pesteli, pavelivan-ipa, aladaři ar dənpolkovnikəup.

bestuzev-riumin, mixailo, paruqikəup, ixəçueit 22-23 ş.

muraviov-apostol, sergei podpolkovnikəup.

kirilla }
mařiona } itkuoup, rileev imaçujoup.

nikolai pavel-ipa, urəspəlanři ahəntkar nikolai I-ři.

benkindori, ageneral adiutant.

levašov, ageneral adiutant.

agraf miloradovių, pėterburg aibalrap general guber-
natorup.

afelideger ficar, belousov.

aficarja, asaldatja ajada.

БИБЛИОТЕКА
АВХАЗСКОГО ИНСТИТУТА
ГУМАНИТАРНЫХ
ИССЛЕДОВАНИЙ

akçi asaxia.

zənroup, 1824 şəkusa raan. ƣənroup. rileev ikabinet. arəonaraxı
al ƣoup, apxiaqa uzlaco, aguaxiə inaskiaganə igəloup arka,
atatən axarta uadaxı uzlaneiua ascenafə iqoup rileev ikamer-
diner kirilla, nasgiə amacuyə phəzba matrionei. auacaq amca
taçara iaƣup.

— kirilla. (auacaq amfə taço). abas... abas... abas... abasoup
auacaq amfə ataçara şataxəu, eibakracə, ita barha... baxula-
rhala...

matriona. oğəqia, kirilla! (darhoit).

— kirilla. barha, barha... barha mian, barha iroiouuanə...
bara bənguaja duup... iataxəm aigzara, nasgiə aafara... (dləc-
xəraaneit). abasoup isataxəu. (darhoit, amcabz gəloit).

matriona. amfə məzda, icayrəşa iqəpsit.

— kirilla. bargiə akalaki aƣə, ahtnə bşəqazaz bynaqəpsit.
bara ibdəruazaroup araxu rboura btganə ahtnəqa bzaərgaz, eiha-
rak bara uəss bəzzknə iqou auacaq amca taçarazə şakuu. (apauza
may). azorab... ee, azorab...

matriona. (dxiampskua amca darho) iutaxəuzi?

— kirilla. (iƣəryta illəkuroiouuanə). iaəmtoup akunaga bƣa-
kubərilaracə. auacaq amca taçara ui araxu reilərgara akum...
auacaq amca taçara iataxəup azzucra du. anja ruada—maçurtam.
amaçurta alya ynaqəzargiə uadayəm, apxara mayzargiə—guryam,
izban akuzar ua auaa uəsgie rəpsəp iarpxoit.

matriona. upşil kirilla, amca bziənə işekula, amƣgiə
şeibakə!

— kirilla. aa, daara ibzioup... ibboma, sara ibasəmhazi...
arharazə bəpsəp bameigzar iqəpsugie eibakueit ha... ita bara
bca, azorab, sara ara səqoup, saaxəlapşlap... ee, azorab ua baa-
gəll... as bəntaha-aatahaua bəmnəquan... hahja uaa dukuoup,
uaa eƣkaakuoup... atauadja sasra irzaaloit... hah ałqukua ixala
lyueit... aħəntkar iphəsi iarei rxata uərt ałqukua irəpxioit... bara
bəxşəy azəftnə, ckia bazxuəcnə, ibdərroup baxəqou, nasgiə bxə
şnəqubgaşa... (matriona dcoit atatən axarta auada ala, kirilla
apxiaçi ał ala dcoit, iaaynaloit: rileevi mixailo bestuzevi ejaço).

rileev. (auaqaq aaiguara d'poit). aqlaradu rəstoit syəzja, saxərxadmərštəz, gueiçaxarak səmtakua lassə-lassə iaainə saxərbo.

mixail-bestuzev. uərt zegiə azazala uals irədnə irpxia-
zon aqəmazayə ibara.

rileev. (dxucua ilaxi ekunə). kaxovski simbazeit. duoyə
xjoup, ma dkuφiadoup. dlafcakxan, akgiə xəiçom, azgiə
drəçhaifom, azgiə hatər ikuiçom. trubeckoi dibanə daanxom...
aristokrat elabaa ha xizəs iiteit.

mixail-bestuzev. kaxovski zənzaskgiə dagioyəjgiəzəm.

rileev. aiaşa uashap, sara ui daaguxiaazgəit.

mixail-bestuzev. leinsərɪap.

rileev. azamana. uφazkə.

mixail-bestuzev. ui oçəjɔɔia scanə daazgoit.

rileev. uəs uakuguouazar uca — sara ui ajakuak izəzyəšt...
(izkuiyua astol axi diasueit). uaxco izugap səlqubouəcgie.

mixail-bestuzev. iyə. (distalanə dneinə astol ikuixueit
dəzləmgac iyəmtakua akə). „nalivaiki iuasiat“ ha uzıfəz irlasnə
ualguou?

rileev. sguə zeipsrəxo aips... izdəruada exia salgargiə.

mixail-bestuzev. (napəla yəra dāpxioit). „sara szə
idərup, jlar zərguəqua iapgəlo işizəpsu apsra, sara laxiənças
uəs isəmoup, axa isah uara iaxəqalaxiou axakuitra fakəparada?
uara ari uəjeinraalaqəngiə iahurbeit laxiənças iahzəpsu.

rileev. (dkupsəyhaueit). art ajakua dara rxala işfəçileit.
(daaicralanə dguronəla). uara zənzəsgie uguə işpaanagəei sara
səzzkəu səzdəruam ha? rapxiəzəpi apəlara axakuitrazə iaxtna-
hçaroup hara axuraja. hara hapsadgiəl aqnə amı ououarakua
zegiə əjoup! urəspəlanə apsabareı amırei dayla ipaxəup. iudə-
ruou uara iqalo, uərt amıkua rəxəazar, apra qazçə adaykua
pəttazar dunei zegiə arxəpəxəduan! (daaynaləit nataıia mixail-
ipha, rileev dənidgełanə dəlguzueit).

nataıia mixail-ipha. işakuxalak umgəlar umuit. makı-
ana lızgəłazi? uxə şpouboi?

rileev. itabup, xar səmam...

nataıia mixail-ipha. amarqa amcxu uxə aqa aumər-
bajan...

rileev. (ixə iφə yuo). ibzioup, sara kaxovski sipxeit
akrəfarazə, sguə iaanagoit bara ui map ajəbkəram ha.

nataıia mixail-ipha. uara uyəzja sargiə isyəzjoup.
kaxovskii uarei leinaalaxiouma?

rileev. guezənxara hmouzeit iarei sarei. iara deicraləeit
naə uərgiə səməznəmkəłəeit.

nataıia mixail-ipha. aa, ajabı fəç jdəruanda, atəuad-
təphə əliga, aleksandr baturin diheit. uərt hara exia iahtoup
akrəfarazə, baturin daara dəykuna bzioup... uara ui ckia dūz-
daruam.

rileev. həkulakuəxeit akərkua... nasgiə ui hara... (daa-
jlanə bestuzev dənixuəpsueit).

nataıia mixail-ipha. (dəxumarua daaguaafa). haiı hara,
laraı (dəxumarua). ipxəfarəzami lara izən iguə itou nagzanə
ləxəlməhə, abasoup azelłəşəkusaıi axaja ahsakua işrəznəquo.

mixail bestuzev. (dpəlrıyo). nataıia mixail-ipha
bəyvaləit.

nataıia mixail-ipha. lart ianagı auəsdukua ixə rəłoup.
ahəntkarraı maza uəskuəgiə ləłəjəjəit.

mixail bestuzev. nataıia mixail-ipha, hara ahəntkarraı fə
ui laqərəu maçura hamam ahəntkarra maza uəskua nəquaa-
garəra.

nataıia mixail-ipha. aguə itou amhara daara igra
doup.

rileev. ui zəpsra uəsu aips akuxašt.

nataıia mixail-ipha. (apauza maynə). kandraıi, uara
lassə-lassə uxuəcrakuei, uyəzjei uarei mazala leijəjarakuei,
isnatəit sara imayəmkua aguəryara. nastia dabaqouf?

rileev. (pətrak fəituam). luadaqnə dəqazar qalap.

nataıia mixail-ipha. sara ui laxi scoit, uara kandraıi
aqa uxə iaumərbajan səxaara, uara makıana uguə bziamxact.
(dcoit).

rileev. abar asalam lıguie xəioup. ucanə daaga ui araxı.

mixail bestuzev. ibzioup. (iφənaixəit dcaracə).

rileev. hai, aa, iəgiaıh iara fəç ihadigəlaz, sutgof, panov,
baturini şadahkəłəz.

mixail bestuzev. dsərguronap sara ui. (dcoit).

rileev. (auaqaq aaiguara d'poit).

nataıia mixail-ipha. (daaynaləit, rileev iqnə dneinə
lnapə ilaxi inadkəlanə). umca şoura ckia iməact.

rileev. (pfala lnapə daaxanə pətrak daguzueit). nataıia
şəqa-bzia izbo bdəruanda abas bnapə anəskiəsua... ui xaarei
bziarei rəla irup... sara apaseips oçəgiə izboit btəphareı bəps-
zareı. izakuzaalakgiə akə bjəmziı. sara lassə-lassə izboit abzia-
ebəbara mcaıa bəla işxəu. iqam ubas akgiə bajakuei, bnəqu-

alei reips... bara ubri aqara xaara bəçoup, ubri aqara bəbzioup... zəgiə bara bdərpşzoit, bəčkə aikurpərstakuaŋqiaŋiə səla xərkueit. sara ubas bzia bəzboit sbəkuguronoit... axa iszeiləmkəait izmaanou alaxeikuçarei, aguxaştrei ibəμου zəzhaz... səpsə, səpstazaara! isah sara, səxaara, izeikularəzei bəlaxi eskəŋgiə, sara bzia bəzbozar baaigua səqazar?

natalia mixail-ipha. səxaara kəndrat, səbziabara macara maup, axa ikunagoup saaugualarlanə usəzxuclaracə (apauza maup). sara szaup... nasgiə, sguəryoit... sguə pşaaueit... akərgiə şəueit... səqanat əzxeit... izban uara uəs uxşəy maupnə izuftua uzalagazi? iudəruanda uara şaqa guryaləei guşəourə-ləei isxəzgo inəmqazo asaatkua, znəzənlagiə amşkua uara usəmbazakua. (apauza maupnə). akərkuagiə sguə iaanagaxeit uaha uguə sataxəm ha sara... uara dəpa pstazaarak ituxəit... pəxiəpi hpstazaara gurənxu iaupədanə... uara uzəzxucua xazup, aiaşa uashap utaxəzar, şioit sara. (akraaşanakraşa). şioit uara uzə...

rileev. nataşa, bguə işpaanagəei bara bqənp sara səxifələxoit ha... ui aipş axşəy kaŋ naq. map, map, map... abriabtarak şumazaynə sanəltaz bara sanbəzxuclak sxiaakua zəgiə sxəştuan... amcaşoura anşəmaz, santanagaloz... sanguaquaz, sxiaa anərajaz bəzbon, mrada bəpxo, bsirxa adunei apşzara aipş! bəpşzara abziaraxi iupəxiəit apsabara apşzara aipş, uargiə ui uəoutar utaxxoit guək, psək ala.

natalia mixail-ipha. (ixə aalgudkəlanə). səxaara, sguəoərtə, səmş. (dzəryueit). azə daaynaşəloit. (apxiala dkəlpşueit). atəuad trubecki duzaait.

rileev. trubeckoi!.. ui xuyək dahpərxagaxəit, axa ibara daara istaxən.

natalia mixail-ipha. scap, səlpərxagaxarəm, (dcoit arkaşə dannelak daangəloit). kəndraŋi, exia daara ckia haijaracə səzbit.

rileev. ibzioup, haijajap...

natalia mixail-ipha. (dcoit).

kirilla. (aŋ artua) uləei uxəčkə.

rileev. (dipəloit). akər çueit trubeckoi...

trubeckoi. səguxiaaugama? rileev uara ixouçarəm sara şaqa seilaxou!.. aştab uəskua wəc aişkaarakua. arakueevi, ahəntkari iztənxom ar wəc iaxəkundərxaz. wəc inxaz ar rynu-çqa esəmşa iqoup ailayeilasra, arakueev işəqaiçac aipş irtənyueit uərt... ruəs ououuanə irzbueit... ahəntkar uərt zəgiə drəkuşahatxoit.

rileev. (algaxa imtakua). aa, aleksandr pavel-ipa iaamtazə aliberalizm dalaxumariŋ. amaçura ialaz zəgiə rguə tigon reformala. konstituciala zənzask irlazon... evropa zəgiə zmagu alxua itazcaloz bonapart meigzarəda dəkuixt, axa burbonaa zəgiə lrjəmoəz rəchaifeit a-jaapi liudovig afrancəz p korona illeit. lguəlairfeit afrancəz jlər rzgiə akonstitucia... uərtkua zəgiə rquə zaqa auayəmrei, amci, agiangiaşrei əqouzi.

trubeckoi. apolkovnik batenkov sara şwə daanə dəqan.

rileev. (ahaxa imtakua). ai, ai, ai... pesteli pēterburgqa daaracə iguə itoup. iarei harei haijajaracə. alada təp hartom egjuam, akgiə laşzam ha.

trubeckoi. alada uaa rakum, axa apolkovnik pesteli ioup, ui iara ayadagiə xəs drəmazar itaxəup. ui alada iŋiərou-ouoŋteit akər çueit. ua pesteli ikuşahatəm ita azgiə dəqam. ui zənzəsgie dgazam, axa davanŋiuristup. urəşpəla francəz pəlam. pəxiəpi bonapart ixiz iara dartənquam, axa ui iqənza dnazə-lluada, dərraləei avantiuristləei.

rileev. pesteli davanŋiuristəm...

trubeckoi. agura usərgoit alada ademokratia şəqaiçə, ua zəgiə irtaxəup, arespublika ayadaŋi amerika eiçamkua. ui aurəs pstazaara isnaaalaşa ha azgiə dazxucəom. sara sguə iaanagoit aamta aarhrei, dəwəkalə ahəntkarra aişkaarazə azakuan mupə iŋiəouuanə imyapagatup ha aybaŋi ar rşwə pesteli iqaiçə ui hara hzə wərpşəgam.

rileev. hara aladaŋi aidkəla ruəsura axəuyarada ləxala akgiə qahçəzom, başa jajaramzar.

trubeckoi. (ahaxa imtakua). ixəçanə iuəmaz rileev, ahə, abərjoup aneira anataxəu ha aamta anaailak pesteli dşahgualamlo... naq... naq dahqugazaait pesteli.

rileev. atəuad, uara pesteli ckia duəzdəruam.

trubeckoi. ckia dəzzəmdərua zxəxra ilşo ioup... kəndraŋi flodər-ipa, arəŋla, uŋagiərgəxiya ubas iqou auaa, axəxra, aja pşza quazkua rajanə izwəu.

rileev. pesteli imou xşəy duup, aja, aja pşzakua rakum.

trubeckoi. map... ui daara duoytqioup, nasgiə iikəz ikzoit.

rileev. alada apxiagəlara pesteli izlaiouz ixşəy tbaai, idərra dukuei rəloup. (apauza maupnə). nas trubeckoi, uara bzia iubuou urəşpəla?

trubeckoi. guək psək ala bzia izboit.

rileev. iutaxəu anasəp, upsadgiələi unaajlari rzə?

trubeckoi. ui oup. səpstazaara gutakəs iamou.

rileev. nas uaquç uəs başa axjajarakua, iapsam xəda rəlaajara, afrancəz revoliucia pxiagəlaja, nasgiə aurəs xakuitra guəkəla iaxagəlaxiou davanxiuristup ha izhara. akgiə iapsam axəmxadura. hara aimakrakua htəxəm, ui haçanarbgoit. alada uaii harei hweidahkəlaroup, hajəmfaroup pestəli axadara axioua. iiaşanə dagiapsoup, sara idsnəhaloit. hapsadgiəl arəcharakua ououuanə iamoup. jlar guaqueit, axa xərtuam, aŗra du iaçagəlanə...

(iaaynaloit muraviov-apostoləi mixail bestuzev-riumini).

muraviov-apostol. raja ianaamtaz... atəuad sergei pavel- ipagiə ara dəqoup. (apsia eibərhoit). dadraa, mixailəi sarei exia haait ladaŗ... tuluqinski aduma aqənŗ, napənçara ououakuakgiə hamoup.

rileev. hzəryueit, ixackə, daara guaxuas iqaçanə... ojraan- zagie ihaxutan ckia haibadərracə. (dəxumarua). oje, dadraa, işəjbo hayadaŗi aduma iadnakəloit tuluqinski aduma aqənŗ acharajhaja.

bestuzev-riumin. tuluqari amacara akum, vasilevskri, kievri, nasgiə moskvəri.

trubeckoi. asoiuz respublikakua zegie irxagəlou tuluqari ademokratia.

bestuzev-riumin. idemokratiamzargie, iaxcalak arespublika ialtou uaaup.

muraviov-apostol. atəuad, izban uara ui aqara izu- jəmouəu aja „ademokratia“?

trubeckoi. sara pxiəqa iqalaşa zegie sraoroup. ĩarei sarei hapxiəqa iqalalak zegie hazəqəçoup ha, ui ala ĩguə iaanamgaait yənyajei-jaba (50) million zəbza ibnauaau uərtgie hara haips elərkaap ha... uəs akuzami?

muraviov-apostol. ui aips iqou ajakua hanrəlaajajaşa ubəsqaŋ oup, pestəli abra danaalak!

trubeckoi. (akraaçanakraŗə). apolkovnik pestəli!

rileev. hailajajara daara ikunaganə ispxiazoit. uara, tru- beckoi?

trubeckoi. (pətrak altaxi). sara... nas... aijajarakua... map- zlaşəkəşa iazəsxucra akgiə səmam.

rileev. dadraa, pestəli dşaaalak sara iqasçoit azeips ela- jajara...

(iləiueit, mixail bestuzevi kaxovskii).

mixail bestuzev. ari sara dəspələeit voznesensk acharə uara uaxi dşaaaz.

rileev. (kaxovski iaxi). səxaara, ipxafarazami uara uzən. dalaardruelit kaxovski, zguə namzo qlenup haidkələŗə. (dimand dnaskioit). sminuatup, ixackə... (kaxovski iaxi). duk marçəkua ara daaranə dəqoup pestəli.

kaxovski. (iaja aŗaxa imtakua). uara adəryagiəx trubec- koi uarei leidhaloup akuu?.. uara ui aristokrat elabaa duəmam- kua umarəam. səzdəruam sara, abni əgəzaj yəzaras idubalaz, nasgiə haidkələŗə auəskua xəş daxautaz.

rileev. piotr, uara başa duərçoit, jgiara uzəzmuzac aoyə. (aijajara iəŗup).

muraviov-apostol. (trubeckoi iaxi). izakuu səzdəruam, kaxovski izbaxu ha akgiə smahact, nasgiə iaxakuzaalak ojada dşəmbact, dzakuəzif iara?

trubeckoi. aamsta nanamgak ioup... akəta xuqə „aŗhəta“ jayəqqa aŗja açaknə iman, uərtgie amlakra anəqaz aşəkusan aayək psit, egiərt ayəqagiə iaanxaz bnaləeit. aamsta nanamgak dşubac alps, ixə imxapagioup. dlasup, dəmçup... oyə onatəma xjoup... sara saxixuapşua zdərra eikuŗou atəuadja rəynuçqa itəpəni ha sguə iaanagoit izakuu səzdəruam, axa rileev didkə- lanə dimoup, alqugie iziyit... sara saxi ui dneizom... nasgiə rileev itaxəup haidkəla ialaiçaracə atəqarja uŗa egiərtgie.

bestuzev-riumin. (muraviov iaxi). hara iaxia odoev- skigie daabaroup.

muraviov-apostol. ai, ai, aranŗi iara iaxi hcaroup.

trubeckoi. nas hanbeizoi?

muraviov-apostol. pestəli dşaalak.

rileev. makiana icoma?

bestuzev-riumin. aa... hara adəryagix odoevski iqnə ĩneiroup.

rileev. (trubeckoi iaxi). uargiou?

trubeckoi. aa...

rileev. (muraviov-apostoləi, bestuzev-riumini raxi) abzi- arazə, pestəli iaaranza.

bestuzev-riumin. uara trubeckoi, aranŗi aynəqa akuu uxə axiuərxuo?

trubeckoi. aştab axi scoit. sanəgeŗua aamta iaxəmpaczar saaiueit.

rileev. syəzja rzən ianakuzaalak səi artup. (asasja naskia- ganə daaxənhueit).

bestuzev. kondrati, uara iudərouou kaxovski vəla iqaz
rpolk a və dəsrədrəmkəlaz?

rileev. izban?

bestuzev. map rkəit.

rileev. izxərkaazi?

kaxovski. izxərkaa ubri oup, faqa iqaz ar-rqnə amaç axə-
zuaz azən.

rileev. nas uias faqala iqou ar-raxı.

kaxovski. axa iabaqou sara vəla iqou ar rəmapala s vəi-
laşhaxeit.

rileev. ui marioup, uara haidkəla eiha uaxuartoup amun-
dir ufnə, afrak açkəs. (iaaynaloit olgəei bəturini).

rileev. laai araxı, bziala laabeit.

kaxovski. amuri psixeiei apstazaara bahya və abzia eba-
rbag itkua vərxueit... a itkua rəgura ləmgan—uərt kənzəit...
ibziou, isiru ubri oup, oyə iləmşə dəzxəmzo.

oliga. zakup omakuouzi iuhə. (rileev iaxı). natalia mixail-
ipha aynə dəqou?

rileev. aai... (inaskeigoit bəturini larei arka aqənza). alek-
sandr mixail-ipa akə uashar staxən.

bəturin. (daaxənhnə). səryueit kondrat fiodər-ipa.

rileev. uara qlens uadkəloup maza ihamou haidkəla...
iqauçalak uakədgəl, hneijajap...

bəturin. itkəsəit ahatər isəkuçaz...

rileev. ulasnə uca, atəvad təpha duzəpsup. (egiert raxı
dneiuəit).

mixail-bestuzev. atəvad-təpha altrei apşzareı deimar-
kueit...

rileev. aa, ui dsirup... ui asaxia təxyə dibar lsaxia timxrac
alşom. ui dubar apstazaara bzia ueilahaua ualagoit.

kaxovski. lara aai, lara... adəryagix lara... hait lara...
qyarxuroup, bzaməquroup.

mixail-bestuzev. iubazi uara ui aqara qyarxurasi bza-
məqurasi?

kaxovski. imayuma ipşzou axajei ahsei? ipşzou arəxua-
pxiəz dapsoup. egi apsabara adaxiala pşzara znamtaz?...

mixail-bestuzev. uara ianakuzaalak upstazaara və znə
adamxargiə ianpuialak abzia eabara zeipşrou...

kaxovski. sara ianakuzaalakgiə azə bzia dsəmbact, dəz-
baphagiə səqam, axa... sara laxaala phəsk dsəxuampşəct... yəqa
bzia-eibabo anəzbalak aqqara salagoit

sasha. (daaynaloit). natalia mixail-ipha dləpxioit. mşəbzia
plotr grigor-ipa!

kaxovski. bzia bbaait saşa... (rileevi bestuzevi coit.
kaxovski daanxoit).

sasha. izgaranə iqouzi abranpi?.. hai, aai, azurnalkua. (atqu-
kuei azurnalkuei drəlapşaaueit).

kaxovski. (daara akər dləfklapşua). bguə işpaanagoi, saşa,
abri sara seipş iqou... iahhap sara oyə bzia sibar qalaru?

sasha. (iqalçara ləmdərua, deicralanə, çəqa dəpşueit). aiaşa,
hhap, uzsazçaz iaxəshaaua ha akgiə səzdəruam... (enagi
dəpxafo). izban uara sara uzsazçaa ui azən?

kaxovski. bguə iaanago staxəup eiləskaaracə.

sasha. sara sguə iaanago zəpsouzei, ari uara ueipş iqou
auaa rzən? sara başa zoiab xuyək, amala ahtnə sraazeit
akumzar...

kaxovski. nas bargiə bguə uəs auma işaanago xar zmami,
xar zmouit izlarşaua izəxşaz irepşnə aup ha? nasgiə aquəşi
agazet... ibəmbazoi bara azaləmdarakua, auaa şənə reiləxfə.
haurəşəlan ahrapra iqou?

sasha. sara isəzdəruam, axa ui uəsoup. uara uiaşazargiə
qalar.

kaxovski. nas bguə iaanagozi?

sasha. (pətrak aftaxı). uzsazçaz sxəştit.

kaxovski. sara bzia səzbara dqalaru?

sasha. (lassə vəltuam, ltənqrei lguorei ehagiə iacçanə). aa,
iqaloit...

kaxovski. abərjəzəyək oup iansahaxiou bzia səzbo əqoup
ha. (ilapş exmərsəonizakua dləxuapşueit).

sasha. (daxiləxuapşuaz ləmyhakua). scar qaluou?

kaxovski. (ləmya daapəsnə). sara asarkia sananpşəlo izboit
şəqa sxəşə pşzam, nasgiə jgiala slasup, znəzənlagiə səxu-
loup. uərtkua sədbəmbalazoi?

sasha. uara uanəlasxo, uanxujaxo ubəsəqan oup azaləmda-
rakua anubo... uara upşradoup, axa ugura pşzoup.

kaxovski. sarou?.. sara isəzdəruam agura səmou isəmamı.

sasha. iuəmoup, daaragiə ipşzoup...

kaxovski. iapsam, iqqarxuup...

sasha. map, map, map... uəs umhan. ari uara ueipş iqou
auaa ianakuzaalakgiə iqqarxunə iqalom, uərt rajajaragiə jgia
ibzioup. sara uara ueiləskaait, istaxzam uaha ueilkaara. abri

uara ueips auaa zegiə əqandaz. uərt hatər rəkuçatup... uərt reips iqou daara bzia ibatup. (apauza-du).

ka x o v s k i. (auadaφə dləei-yeiua ixə-iφə ixayqoit).

saşa. ojada uxəuφə qyo isəmbact... uara iqalap, ojə... uzəguronəša xşəy bziak uxə itəlar akuxap...

ka x o v s k i. (atakha akgiə ləeihəzom, ilhaz ha akgiə ima-həzəit, aləei-yeira dəφup).

saşa. sara iakum akə shazar qalap, satoumçan piotr gri-gor-ipa.

ka x o v s k i. (lara lqnə dneinə). saşa... saşa, ianakuzaalakgiə znə, ihakurşanə iqou auai apstazaarei srəkuşahatnə sqalozar, nasgiə, izdəruada azə bzia dəzbarəpa sakulozar, bara bəda azə bzia dəzbom. (dlasnə dcoit).

saşa. (alqukua reiləpşara dalagoit). egiərt dəşpa reipşəm. (apauza xuφə) „ianakuzaalak znə abart, abart, abart, uəsqaq bara bmədara“. (dpələryqoit, dzəniaz dakuguronəša). izban abri... „izdəruada“... iauazei „ianakuzaalak znə“... izban ojə zakumzi? exia zakumzi...

(iaaynaləit nataalia mixail-ipha, oliga, baturin).

nataalia mixail-ipha. iqaləei saşa ibəmbazei?

saşa. (aja daalçəzi). izbeit nataalia mixail-ipha, axa iara akum... çəpxi oup...

nataalia mixail-ipha. nas... ibzioup, sara isəpşap. (saşa dcoit). ui azurnal abra qara iqoup, axa izbom. bara iqab-lara bəqoup uərt iankuou, amoda φəckua bbar. asara (apqara) uadaym, axa iakuzaxkuou reikurlara jgioup.

oliga. (baturin iaxi). uara ara uzəqouzi? uara araxi aaira uakuitəm.

nataalia mixail-ipha. izban aleksandr mixail-ipa aaira dzakuitəm?

oliga. (nataalia mixail-ipha dnaləxuapşnə) ui izən iqalom... ari eips aoyə ekurpa... nasgiə xəçamuəsxuuma ari?

nataalia mixail-ipha. (dpələryqoit). aa, bara biaşoup... uara uzə iqalom.

baturin. sakuitəp...

oliga. map, map, iqalaşa uəsəm...

baturin. sakuitəp aəngələra.

oliga. sara uakuitəşpuam... ui zalşom... sara suərpaxəfoit...

ai, şaqa ipxəfarouzī...

baturin. bara işəbtaxəu, sara saəngəloit.

oliga. sara uləmhə uanknə... abas...

nataalia mixail-ipha. bara şaqa bəqbarouzi.

oliga. ui uəs ada dxuartam... ui lassə-lassə sirgualəit, şəpə piəit... iləila jgioup oyə izəmzəryua ykunoup.

nataalia mixail-ipha. abar azurnalgiə... taxuapşla... sata-ləmqan znə pətrak laanəjnə saxco. (dcoit).

oliga. (azurnal ianəpşəlo). ari ilən aməpa uguapxəuou?

baturin. (azurnal daxuampşzakua). aai, isguapxəit (digu-sueit).

oliga. ləeiφkaafa?

baturin. ləeiφkaafagiə jgiəm, parizp azotəbja zegiə reips. (digu-sueit).

oliga. ari ilədgəlou?

baturin. ilədgəlougiə... (ajacəpxiəza diguzueit). arəma-raxigə, arəonaraxigə, xəxigə, çaqagə. uərt rəbjaragə, xəxia-lagə, çaqalagə, ari adaqiaφə, egiraxigə, ui anaysgiə, adaqia-kua zegiə-zegiə irnu, apxia iarknə açəxupanza...

oliga. isahi səxaara, azin uəztada səguzra? sara səguzra azin uəstazma?

baturin. bzin səbteitəi akər çueit.

oliga. aa, uəs auma, uara adaryagix seicoukueit akuu? (ləyqara taxuə) ui azən akukə aqnə uneinə ugəl!

baturin. şaqa brəçhamfayuzi.

oliga. unei, məcxu ajajara akum, mamzar xəms suajajom. (dnaləgoit). abra ugəlaz sara urəçhasfaanza.

baturin. şəryueit, ibho saxəpom bxaçkə.

oliga. ubas umçəsən. (dgejnə astolaxi dneiueit, azurnal əlapsaua daxuapsueit, djəçəpşnə baturin dixuapşnə dpələryqoit ibziabara aqənp).

baturin. ita?

oliga. uara aqa xgara uəkup, ugəlaz ua...

baturin. iaamtəzami ita soujra?

oliga. iguastap. (lnajakua evargejua) datasçaru... datasəm-çaru... datasçarəm... datasçarəm... datasçarəm... uatasçom, axa znə usəha uatasəmçarəzə.

baturin. sbəhoit bgunxara bərpəφracə.

oliga. (dəyqoit, iara iaxi dneinə. iara lnəpə daguzueit). izakuəzi uara, rileevi uarei mazala eibəhəz?

baturin. oliga, isəlsauam, nasgiə isəxutam isharacə.

oliga. işpa? sara... sara isounihuanu?

baturin. ui səmacara zaçək szakuzar...

oliga. xhaarei elərgareida... sagruzəzəryuam, akgiə zdərrgiə staxəm... uara sgura ugom akuu?

baturin. olia, bara bşəqou sirup...

oliga. (dguaala). ai, ai, ai, uara sara zoiab gazas, izho zzəmdərua azə ləeips supxiazəit, mamzargiə gutakə zmazam, akgiə zarəmhazo ləeips.

baturin. bara uəs bharəpeips akgiə bəmazam.

oliga. nas uərt zəgiə mčəzər, uara isouharoup, isoumhargiə qalom, bzia subozar...

baturin. (pətrak aftaxi), ibzioup, ibashap...

oliga. ahə, zəumtuazi?... aleksandr, sara spşup...

baturin. iqoup mazala aidkəla. ui aidkəla pxiagəla uəss iamou ui aup, apra aqamzaara, axakuitra, nasgiə aiqarazaara, aelara, auaa zəgiə rzən, dlaqup, dharakəup əqamkua aqaçara...

oliga. iabaqou, ui ahaa nxəçouma?

baturin. map, ui əqoup urəspəlan... sara exia naxəs ui aidkəla saloup.

oliga. mazala aidkəla... omafa oyə ibarəpa iqoup... sargiə ubasla akə sahaxeit. sab daara lassə-lassə daomlon axakuitra ialtoui, nas egiərt amaza edkəlakuei uha rzən. aleksandr, sargiə ui aidkəla salalar qamlazoi?

baturin. map... makiana ui aidkəla ahsa alarçom.

oliga. şaqa ixuartamzi... abərjoup sxaçazar akər işapsaz anəzdər... nas uadəzcalazi uara ui...

baturin. ajəp axaçarakua iqarçoz rəla sxə səxsəy pup. sgua ubri aqara iblueit, iguxiaaueit səpsadgiəl azən. evropa rəlakua raxi akərçueit iqaləeiptei açara dui alaxtrei, abri haurəspəlan oup iaxiəqou alalcarei amdərta bzaməqurei. iaxakuzaa-lakgiə abas jlar qara ipəm hara hweips, iqam uahagiə mup ari aqharazən.

oliga. şaqa bzia izbozi abas aguə aça, axə aça, uguə itou elərfağa ianuho. hara haynə ubəs zəgiə irəlaçajoit, axa agu-
pəon uagap, izlaçajo zəgiə ajəproup... uara uajakuei ujaçala-
kuei rəla oyə ibarəpa iqoup aşakə ipəcu... uara uzlaçajakuo
guronaroup... apstazaara amoup... uərt pstakəgoup... aquşra
uxtanarəit... şaqa bzia uzbozi uara abri aips anuhakuo!

baturin. səpstazaara, bara... saapən çəxuapçara zmazam... bara hapsadgiəl itua afyə bxəup, mrada bəpxoit!

oliga. araxi iaəueit... uaala asasaairtaxi... sara apionina asərhalap, uara ala uhalap... ibziouma? (inapə aanəlkəloit, iara alak aajərigoit, iho, ebarquə icoit).

kirilla. (daaynəloit icoz drəfkləpşua). ipoit... aykunra axu-
marra. (auaqaq aquə dneinə apərəkua aaidikəloit). ahja ruəs...
apstazaara bzil axumarrei... (dkueit). anja irət! (dcoit asasaairta
ayəpə iaha, iaha aroialə abtə ououanə iaayueit, oliga jəp
romansk alərhot, baturin iacihoit ala, iaaynəloit rileev, natalia
mixail-iphə, pətrak pəmtkua amuzika iazəzryueit).

rileev. apstazaara zəgiə rzən iguronaganə, ilaşanə iqalon,
ayəpə lara pxastarpueit... auaa apstazaara bjerxueit... auaa
ayəpə iguapxo aqaçarei, arguaqrei zakuanərpi. (apauza xuyə).
natalia, sara agura ganə səqoup hapxiəqari aoyəpəysa ipsta-
zaara şəbziaxo amraxuaga xaa aips... apstazaara zəgiə abahya
ayəpə ianəltua aips iqaloit. ui aşakə eipszam... ui pup xaarala
abni aroialə abtəips... abni afeips...

natalia mixail-iphə. ipşzoup... azəzəryra oyə iguə
iaxuəit. uara kondrat i axucrakua iuəmon, mamzargiə sara sgua
uəp isarəbon işakuzaalakgiə sara znəzənla uszeilkaauam. uxə
xiya kondrat... uajakua urəmpşzakua ujaçoit. aihabəra gura-
çartam, uara uərt rəxsəy azəsəltənda ha uəpəuloup uşəqou.

rileev. başa bguə iaanagoit uəs, sara iaxabalak ari bara
bguə uşəqou aips səqoup ha, sara einagi amaza axəşaxua apəm
uəp rəpəup, ilaşoup, sara bara akgiə bjezzazom, axa bara isha-
kəol uəpstazaara brəkuşahatzami?

natalia mixail-iphə. sara izboiptei akər çueit uaqal
aana uşəmpsua...

rileev. makiana syəzjei sarei usqak farta du hamam.
(apauza xuyə, dəozuala). nataşa makiana, makiana akgiə qam-
lazact, bara bguə kahait.

natalia mixail-iphə. satoumçan, ui qalap izdəruada
aphəs iaxəpə nasəp akə eipsnə iaxələmpxiə azə akuxar, nasgiə
aphəs ououala bzia ilbo danəlbo, ialşoit ubri ləbzia ebabara
aqnəp xəeigzara qaləmpçar aduneii auaa zəgiə rzəni.

rileev. ui aphəs ilgum, agukaharoup izəzəhou. hapxiəqari
jari səpsadgiələi reionçrazə iatəxxozar axakuçara... abzia eiba-
bara, anasəp, apstazaara zəgiə rəlcra atəxxozar, ui qaçarup,
xəeigzare, eçaxarei, azxucragiə qamçakua.

natalia mixail-iphə. (dnaixuapşnə, iajakuei, ipşrei
daajtafa daaynəhhoit). kondrat, kondrat... (inapə dasnə ilkueit).
map... map... map... uara uərt zəgiə rəpəp map ukəroup... qara
akə uəxiər sara... kondrat, uəzxuci...

rileev. səzzxucəzei... sara adəryagiəx ibasharanə isəxu-
toup, mazala haidkəla səzlou bgar pənçala oje ifakugəlanə

iqou ahəntkarra, azakuan əkuxnə hapsadgiələi auaajlari axa-
kuitra rnatarac şaualu.

naťalia mixail-ipħa. utaxoiť kondrat... sara uara uta-
xara staxəm.

rileev. izəkuknə ihamou iaťo ubri ioup, abart hara azazala
ihaxiŗei, hzəkulŗei iazxucua, axa ui ibazom auəs zlou. ui
amilati, ui auaajlari, zəpstazaara aiouťrazən iməkupo, řəŗəku-
sala amıra zmou rxuura itou, auəou iaćagəlou, ui axharazən
auəs zəmuu... ui auaajlar apstazaara aiouťrazən ćara dərri mya
ikum, alaŗcara izćaz ićaxakuaz, uərt auaa řəs iqarćeiť, meigza-
rəda řla řəľjjaua, uəs iqalaz auaa zənzask řćəxuťə əkuzaaueiť,
iiasueiť. alri oup hapxiaća irzəpŗu aurəs uaajlar. řta bazxucnə,
nas isah, isəŗsoma sara abartkua zegiə elkaanə ianəzdərlak
sguə sməxikua, stənyə saangəlaracə səpsadgiələi suaajlari
rzən? řaankəlaŗei řartei səmouma isəxıŗei, səpstazaareĩ, staŗjei
rzən? map, map! sara řŗəkupo staxargiə... iaxaanxo hatər aku-
rəmćargiə, sərzəmdrrgiə bara naťaŗa ibdərŗ sguə ackiari
szəŗtazi.

naťalia mixail-ipħa. (apauza mərduķua. daagudəlkə-
loit). unəqua uguə řŗuanahə, řŗataxəu aipŗ (akraamta dixu-
apŗua, ľguaqrakua řaxua, axa ilzəmyhakua dəynəŗaaueiť). zegiə
iaŗoup, zegiə ćabərgəup, axa sara uara utaxar... ui səzŗgom
kondrat...

aparda.

aybaŗi asaxia.

iaŗoup. anćena axəiaľala ixəioup, ui aaxəŗiŗei akər ćueiť,
iaŗoup rileev, trubeckoi, pesteli, muraviov-apostol,
bestuzev-řlumlń, baťurin, mixail bestuzev, anazara akuakıaxı
daxıřalac itəpaqna dŗoup kaxovski.

pesteli. (auadaťə dleiyeiua, iaŗa dəzťəz daalga) sara oŗ
řŗəŗo aidkəla, ľalou zegiə aľřara atanə irədərkəlaeĩť. (apauza
uaynə) ubas, řxackə izəkuknə ihamou ahəntkarra aťakala
atəŗgəlarazən myas ihamou, aarŗra oup. (zegiə einəŗqioit
trubeckoi ida).

trubeckoi. uajakua řqəntŗ pesteli ivan-ipa sara iszeləm-
ŗəit aarŗra myas iamaz...

pesteli. myak oup, bŗar-mćala...

trubeckoi. uəs anakuxa eouəmxoz pətyək hailaŗajar,
elħarəķ řħalahćar ailajaŗa řxəpřiazaraťə ahtnə iazaaiguakuou,
nasgiə, ahəntkar ľľlaqəntŗi.

kaxovski. uara ľzuho ahəntkar ipa nikolai izəhan aumi?

trubeckoi. ľahhap, ui izə akuzargiə.

pesteli. ul hara hzəŗtou akum, ui ahtnə aqna ailayəntŗoup
řaxhou. ahəntkar icənxuras egi ahəntkar ikurgəlara revoliuciaŗ
myam.

kaxovski. ai, ai, ai... ahəntkar itəp aťə nikolai danəqala
uŗəŗəlan ehagiə inasəpdaxoiť, pavel ixaan aasta ui dahzəŗgia-
ŗoiť, ui ľleĩť baapsup, oyəmŗatoup, řəćħaľarak zdərua oyəm,
uŗəŗəlan axakuitra uəsura aćəxua piŗoiť, eikuixuaťueiť. niko-
lai pavel-ipa asalďatŗa řŗa řxəŗrada akagiə izdəruam.

trubeckoi. isalŗazeĩ, isalŗazeĩ. ľľxalŗəŗstən ahəntkar ui
akonstitucia guķala auəs aziurc daharkueiť.

pesteli. iaŗoup, ui hara imıra eićahķəp, ui dķup, guķala
auəs hziuləŗ manťalarak ibanza, nas... ari aipŗ atourəx ima-
yunkua iadəŗueiť.

kaxovski. (itəp aqəntŗ) ajlar řŗa řxəzŗuei darei renaalara
ualŗom.

trubeckoi. ľguə řŗpaanagoi, auəsura oyə danbazalagoi?

pesteli. hara haxəiaŗoiť aapən 26 řəķusanŗi azən. ala-
darĩ ar zegiə hara ihadgəloup. alada hamı esəmŗa iazħaueiť.

iaksiabalak ar rqnə auaa hamoup, aštab hnapaqnə iqoup. „asla-
vianja reidkəla“ ialou ašicerjei harei haidup. maza apoliakja
reidkəla hara hpałaharxuit. iſəjbo aipš hara, auəs auuit haſha-
rxəieit. uaanza manıalarak hakumıar 26 ſəkusa rzə irəxgamkua
auəsuražə haſharxəioit, auəsurağie halagoit... hara hhəntkarra
aqnə dca qahcom. iara pavel hagilaajom. hara rapxıazaſi amš
azə har harčəsueit moskvei pēterburgəi hajlarca. hbiraqkua
irnahcoit: axakuitra, aiqarara, aialara.

trubeckoi. (daaxəyqala) sguə iaanagoit eiha eionup ha
axankua rabaſra, amaçurtakua rzə axakuitra.

kaxovski. (dyaçqianə agutanə daainə) uxackə, uara ui
aqara uaxəməyqan, izdəruada ui uara xuyək uajiozargie qalap.
aai uara uxaan azə daara ifartaxoit.

trubeckoi. uara kaxovski, ajajala uzdəruam, oyə tətup...
rileev. kaxovski, uſərtəny...

kaxovski. sara sakum ui zouhaša, trubeckoi iah.
rileev. satałəmcan, aizara xuyək iſjeilagəieit. ixaçkə aja
zharc ztaxəu sara sqəntə azin jgalarc sləhoit, nasğie iəsəzəry-
larc ari aizara saxıaxadou aqəntə. pavel ivan-ıpa, uaja nagza.

pesteli. ixaçkə iſhaxiou uaha egiacəşcom, axa eitəshoit,
rapxıaza hara napə zharkua, har zegie pēterburg ajcaroup,
nazaza zegie irjəmoıəu amanarxia akuxrazi urəşpəlanſi arespu-
blika afakurgəlarazi. (trubeckoi ida zegie einərqiöit).

kaxovski. (ınapə enqio) xəir akuzaait urəşpəlanſi axa-
kuitra!

trubeckoi. iahhap, arespublika fakuhargəłəieit... hagiiait...
nas iſpa... ahəntkari ahəntkar iylanſui iſpa rzuſu?

pesteli. ikuxrup.

trubeckoi. iſpa?

pesteli. sara iſheit zegi nərtaſup ha!

trubeckoi. zegie?

pesteli. azğie daanmətkua.

kaxovski. (itəp aqəntə) ui iaşoup.

muraviov-apostol. iazxoup ha sguə iaanagoit ahənt-
kari ipei fnə, ijla hapsadğiel ialahcar.

pesteli. ui sara ialəşəşom. uərt iaxıəqazaalakğie ſəc ifa-
kugəlo rzən, ifartaxoit.

trubeckoi. urəşpəlan naməs du zmoı tauadi aaməstei
abragija aekobincaa rəreipşərtuam! ui anja iguampxo uəşup.

kaxovski. oje anja dxazco abzaməqujei alaməşdajei roup.

rileev. kaxovski, suhoit uſərtəny.

pesteli. ahəntkarra anxdərbgo xara ico ui aoy ioup,
izmədərıa daxico.

trubeckoi. ixaçkə, sara sguə iaanagoit aladaſi aidkəłəie
harei hamı akəm ha.

pesteli. hara ihacəmnəquo hara dhaıoup.

trubeckoi. iſutaxəu eilkaa.

kaxovski. (dyaçqianə rileev iqnə dneiueit) sara aja
ahoit... ixaçkə, trubeckoi arevoliucia dağioit, sara omała izboit
ui ara daxıhalapou, dzəqamzei ui arakıəev iqnə... axa iguə
ilaxəzaſi arevoliucia aqacəra, arevoliucia urəşpəlan akumkua,
ıomanaa rxan aqnə. ari egıartam, daaragie ibzioup... aminıſter-
ıazə amıa xtueit... izdəruada egia umhan ui dtauadup, ınasəp
ıalağqıaz axşəyğie iouiſ... aılayəntıra aan iqamlo zakuəzei, ata-
ıad dhəntkarxargie alşoit. hara ataxəm aıhabəra itaxəup, ui aipš
amıra jlarə oyə irtom. ui oyə ioueit agup xuyə reidkəla ala,
ahıne iadhazalo, laməs zmaməz rəla, jlarə rrevoliucia abeıaja
axıə zmoı rzə ifartoup. uzzəpşuzei, ahaa ıxəç ucar ujla ekuu-
ıxoit.

trubeckoi. açəxuſanza ari iıho oyə izəyhauam. ui zıxə
ellagou oyup... zıxə ellagou auaa hhəntkarraſ xşəyçakə zmoı
hailajajara lalapoup, uərt rəpaſara hazəzərylaroup, ari oyə
izəyhauam.

rileev. (kaxovski irtənyra daſup) piotr, uara iſakum oyə
ecakəup, uara ucənxuras sara səpxaloit (naq dnaskeigoit).

muraviov-apostol. daara iorıouanə iheit.

bestuzev-riumin. aai, afərxəça, kaxovski! eılajjanə iheit
ıxa, iheit iorıouanə aıaşa, arevoliuciazə ari eipš iqou auaa
ıtaxəup.

mixail bestuzev. ui daara duoyə bzioup, axa xuyək
diaşoup, dagıəmyup.

muraviov-apostol. ui akrəzxəzgaxiou oyup, ui oyə
ıboit ijajalei iqazfaləie rəla.

mixail bestuzev. hkaxovski deitəmyup, dzaſup.

baſurin. zegie ddərguaqxeit, dzədhəlo oyə dimam. iguə
ızieıbabarəla irəpxam.

muraviov-apostol. uara ui uıxaşşaarſ uəqam.

(muraviov-apostol, bestuzev-riumin, bestuzev mixailo yuoit).

rileev. ſta uaquc... ari açəxuſanza ibzaməquroup, iqauçaz
azə satoumcan ha uıharoup.

kaxovski. ayəstaa iaxı uca... açabərg axıaşhaz azən akuu
satoumcan ha səziho?

rileev. (dənidənə) sataləmçən ixačkə aizara xuyək iaxə-
sjeilagaz, laai inahagzar kaxovski uara uajakua iuhaz rəqənt
ailajajara halgaanza ajahara azin umxəup.

kaxovski. (zegiə drəlapşua) ui uadayəm, sara isharacə
istaxəz shaxeit.

rileev. kaxovski...

kaxovski. (aja ahaxa imtakua) nəx... zegiə ayəstaa lixu-
xaait (atatən axartaxi dcoit uaanpi akrəfartaxi diasueit).

trubeckoi. zənzask duoyeilagoup.

rileev. pavel'ivan-ipa uaja naugzarc utaxəmi?

pesteli. zegiə rguə işaanago.

ab'jkua. ihaait, ihaait!

pesteli. ubas ixačkə, tourəx ualnə ihamou uəsuroup.
huəsuražə iiašanə aplan lakurgəlarup. harataxəuma arevoliucia
uəsura hanalagalak hplan eiçahxər qaloit. axa hara oje eilkaanə
ihamazaroup haniaailak aftaxi arespública lakurgəlara şharou-
ouaşa (ixuyənə apauza) ixačkə, kər jaşəkusa çueit hapsadgiel
ahaa iadu aqənt arevoliucia əqouiçtei... iaamtoup... İta iaam-
toup hargiə axakuitra hvalaharxurcə. ara iaxjajon akonstitu-
ciat manarxia. ui foukə irzeoup, iara ojgiə aamtala (trubeckoi
dnaixuapşnə) jlarə akgiə rnatom. urəstəlan arevoliucia qalaroup
jlar rəla, jlar rzə. trubeckoi jlar rgura igom. ui dara drəcnə-
quom, ui drəjtoit. ixačkə, jlar rəgura zəmgə, irəjto ui jlarə
draoroup! (ixuyənə apauza) ixačkə, İta, İzəz, arevoliucia hara
halamkua iqalaz, ilalcoup, içaradou amassa oje ipnə iqou rəla
iqalar, İfxalmərştən, uəsqan aigzara şahzərəmua. (kirilla arka
aqnə daajərçueit).

rileev. (kirilla danibalak dneinə dnaidgəlanə) isouhozei
uara atahmada?

kirilla. İləpxioit uaxxia afarazən.

rileev. ibzioup... ixačkə, aamtala hailajajara asərkueit...
stəhoit İleirazə akrəfarta uadaxi... oxxiəfara iaamtoup... stəhoit
(zegiə ejajo atatən axarta uada iynəsnə akrəfartaxi iləeiueit. kiril-
ləei matronei aaynaloit).

matriona. (dvarhasueit) art uaxazə İa izeijhaua zakuezi?
(dvarhasueit) aja səşpapsuei, dara ara... uərt oyə apsəxa irtom.

kirilla. uərt ejhaua qəbfoma?

matriona. nas igudibakəloma?

kirilla. uərt eilajajoit... auəs rəzbueit.

matriona. auəs rəzbueit, aa, zaqa eilaşəykzei... sara aisra
ialagaz qəsfeit. (dəyqoit).

✓ kirilla. sagiəzlaajazozei... ui bara bəxsəy iazeilkaauam...
İbura bəmboi, bara ara af badpalaz, azə dasər iaraznak sara
adərta sət, bara bxala oyə daabməstən... eiləbkıau?

matriona. ibzioup, ara iszeiləmkaaua iqouzei, (apxiapi
alaxi dcoit, kirilla akrəfarta uadaxi dxənİueit rileev kaxovski
dİstalanə iaaynaloit).

rileev. piotr, uaquç gazaças ajajara.

kaxovski. iagısoumhan, iagısədumcalan, trubeckoi ieips
iqou aoyə sara astol sicaxərom.

rileev. uszeiləmkaait uara kaxovski uzakup oyəz (dna-
skioit).

kaxovski. sara uargiə uszeiləmkaait (imaqnə apauza, nas
iaraznak iara iqnə dneinə) uszəzəryə... uszəzəryə kondrat,
uara uqənt sguə sagoit, isəduçalakgiə akə azə mapha uas-
hom, axa suhoit trubeckoi iyəzara map ajkə, uiquaç. apsaba-
raqnə jgia-məggia, qnəş yəstaa əqazar, ui iara ioup... iara.

rileev. işəzbo ala uara trubeckoi uirxagoit.

saşa. (daaynaloit) piotr grigor-ipa, natalia mixail-ipa
dupxioit.

kaxovski. daara iguxiaazgoit, axa səzcom.

rileev. saşa, izdəruada bara dəbzərgubzəoruazar. (dcoit).

saşa. nas uara umcazoi?

kaxovski. map.

saşa. ara iqalazei?

kaxovski. akgiə qamlazeit, sara iszəməyhəzt, aiaşa sheit.
ui foukə rguə İaməxueit, axa sara aguxiaagie səmkəit, zegiə
ayəstaa İaxi idəkusçeit.

saşa. ui ouma! ui zənzask uara İueipsup.

kaxovski. bargiə uərt brədgəloma?

saşa. map, uara uəlasrei uiaşarei sara daara sguə İaxuoit.
auaa zegiə uəs rguə xtənə aiaşa rhozar...

kaxovski. ui daara uəs bzian. uəsqan auaa rəbzeharak
psuan, axa İaanxoz rəpstazaara bziaxon.

saşa. aiaşa ymazarouma?

kaxovski. eigoup.

saşa. (daaynanə) şaqa iruyaganə ujafozei.

kaxovski. map, sara İiaşanə İshoit. auaa reharayək rəxsəy
amchara İalcəloup, ui irəciz akoup. uərt reips iqou auaa psta-

zaarasgiə irərou mcharoup. uərt amchara aarəmuxər ipsueit, rəpstazaara zlamyapərgo rouam.

sasa. uara iŋuho ala amchara xuartaduzaap, ada oyə dxuartamzaap.

kaxovski. map... ui akupara ataxəup... ui oyə daiaairoup, ikuxrup.

sasa. uəsqaŋ auaa rajanə ikuzaaueit, uərt rəchami?

kaxovski. ayəstaa ixuxaait... iztaxəda uərt... uərt apstazaara pxastarrueit, izrəchafapuzei. uərt əkuzaar amcgia əkuzaaueit, abziara nxoit adunei ikunxo auaa xəqara iŋanə y-xutak əkuzaaueit, axa uərt rcənxuras diueit aoy wəc...

sasa. uara ari uxumarnə iuhou iiaŋanə iuhou.

kaxovski. səxumaruama, sara ari agura xaçanə səqoup.

sasa. sara anja dxasçoit, axa iara saniaho dşəqou sguə, səxşəy isnatom. sara istaxəup anəhara, iuzeilkaauou? ui anəsho sguə təpraaua iqalarapə, axa ui aipş əqam... akgia... ui aipş nəhara əqam, ubri aqənt anja sialapkueit auaa iŋsədərçaz ala, uəs anja ialapkra daara ixiartaduup... ajakua iuhə başa janə iqaloit, uguə, upsə akgia rnatom.

kaxovski. bargia anja dxabçom sara seipş.

sasa. map, sara anja dxasçoit... istaxəup içagia irəououuanə dxasçar. sara apxəz bziakua zbaloit. anjagia pxəzla dəzboit, dəpsnə, ipsə ştalaz, uəsqaŋ sagiarçəueit. izəqaloma apstazaara anja ixaçarada?

kaxovski. iqaloit, ehagia ipstazaara eonxoit.

sasa. map, iqalom, ui baapsup... ui miçup... iuhə zakuəzei... iuhə zakuəzei... anja dxazəmo ui ipstazaaragia guonarahə akgia iouam.

kaxovski. (dəyqo) axuykua reipş bşpajəjoi.

sasa. piotr grigor-ipa, anja dsəmanə suhoit uəs uaxəməy-yan... uşazxuəcra. anja bzia imbara sara isəlşoma. isəlşoma bzia isəmbar ixə-iwə laşa du, imya iaşa du, sara isəlşoma simexərxuarc ibziabara du azə?.. sara bzia dsəmbar səlşoma ui daxi-guaqxioa azə. iguaqua sara bzia dəzboit.

kaxovski. sara aiaşazə, auaa rzə zxə zərguaqua, ui sara sixəyqom, map ijəskvam, zxazə akgia iaftaməz, amca iaaira ztaxəz, aguaqra danakuŋa map zəmkəz, ui duoyə duup, ixizgia zra akum auoyəwəysa ixiz axiənzaqou.

kirilla. (atatən axarta uadaqnə daainə) natəlia mixail-ipha dəbzəpşup. (dcoit).

sasa. uaala... uara umaalazoi?

kaxovski. map.

sasa. (ixə-iwə iəho) uaha uzbarəu?

kaxovski. səzdəruam. (sasa dnaləxuapşnə) bara akər bhare btaxəzar?

sasa. (iaraznak akumkua) map, akgia... sara uəs başa. apa-
qia maqnə) sara uşajara szəmarion, uarei sarei haneijaja-
lak aftaxi sara daara jgia sxuəcueit... daara sxuəcueit... uərt sxuə-
cuelakua rəbza ma iudəruanda!

kaxovski. isaŋ.

sasa. (daazxucnə) map. (dcare ltaxəup).

kaxovski. (sasa lnapə aankəlanə daguzueit) sasa, sara
bzia izbom bara bəkuşa-məkuşa iqou apstazaara... sara sguə
lanagoit ui baapsup, ijgioup, guragara alam ha... sara səpsta-
zaara lafcaroup, sara səpstazaara guonarak, laşarak alam, axa
sara bara banəzbalak-zəgia sxaştueit, apstazaara seilahaua sqa-
loit. abzia eibabara staxxoit.

aparda.

axpaṛi asaxia.

ascena axəialala ixəioup. 1825 şəkusa. noiabr anqamtazə, afəṭ, ckia mşact. auada xuyək ilalcoup. apxiṛi aṭ az dasueit, iaayueit jajabṭkuak elərgamkua.

maṭriona. (apxiṛi aṭ aqənṛ) uara uzustda... oyə daabmə-
ftən ha sarheit... kirilla daasəpxiap... eouup uxənhə ucar...
ləzustou zdəruada... izdəruada labragijazar... fara zəgura gaṛu
uaam. (akabinet axi dneiueit).

✓ kirilla. (aṭəmza knə akabinet aqnə daaiueit) bara azorab,
ua aṭ iasua zustjada?

maṭriona. alah idərp, izustdou... iaadərua foukə roup sgua-
xueit... izdəruada uərt rḥjazar, axa iaadərua rakuzla rxə qar-
ceit... kirilla, sara daara uərt srəjloit...

✓ kirilla. (apxiṛi aṭaxi iṭəneixoit). ex bara agaza, gaza...
bzəjlazei... cḥəbṭonu qəbfoma, şeitei (apxiṛi aṭaxi dcoit).

maṭriona. oi, zaqa stōzi. (ləlaxi-ləqəmf ləṭueit). anja du
uhacxaa, ajgia-məjgia uja əkux (apxiṛi aṭaxi dcoit).

✓ kirilla. (apxiṛi aṭ aqənṛ) uarban uara ua iqou?
(atak elərgam).

✓ kirilla. apimaja makiana ijoup...

mixail bestuzev. (ascena aṭaxiqa). kirilla, sara soup
ari, aṭ aartə.

✓ kirilla. uynal, uxačkə, uynal. (aṭ aairṭueit, apxiṛi aṭala
iaaynaloit kaxovskii mixail bestuzevi.

mixail bestuzev. irlasnə aṭ zaaumərtəzi?

✓ kirilla. azorab gazaj... abragija, arḥja aṭ iasueit lhan, sargiə
xuyək saaleit... ačabərg azgiə ilharəṭgiə iqoup, izban akuzar,
makiana uaxəloup.

kaxovski. (akabinet daaynaşəlanə) zakux uaxəlouzei
şaxeitei.

✓ kirilla. kondrat fiodor-ipa dsəṛṭəxarəma?

mixail bestuzev. dərṭəxa!

✓ kirilla. kondrat fiodor-ipa iaḥ, kaxovskii bestuzevi aait,
uəs duk azə urtaxəup ha.

mixail bestuzev. dḥar qalap.

kaxovski. rileev gra baapsnə imou ajaroup. sara esəmşa
ṭəantk rzə sgəloit. ui sşəxuyəz sṭasəṛscəleait.

mixail bestuzev. aiarta kiakia aqnə akuu uaxiəjo?

kaxovski. abambəei afaltei zbanə sənxiom.

rileev. (daaynaloit) iqalazi as şaanza. labanṛi aauei?

kaxovski. uara daara ajara bzia iuboit. haidkəlagiə uara
uelpṣ ijoup.

rileev. sara akgiə szeiləmkəait. iqalazei mlan?

kaxovski. iqalaz ubri oup, hara hşəjaz ihajceit aamta, ui
aips aamta ita 25 şəkusa hazəpşəzargiə ihauam.

rileev. ui sara iszeiləmkəait, isalḥil!

mixail bestuzev. 19 noiabr mizazə akalaki taganrog
aqnə dəpsit ahəntkar aleksandr.

rileev. ui ouma... ui daara uəs bzioup... haidkəla auəsuražə
aamta bzia azəqaləait.

kaxovski. axjajara ui aqara ualanamgalan — aamta bzia
hajceit. exia senati senodiei, nas hḥəntkarra aihabərei kon-
stantin izəkuil. exia ar dərkuait.

rileev. (aja ahaxa imtakua) uṭəaankəl, uməccakən... ara
zegiə haşbər.

kaxovski. gazaroup... bzaməquroup!.. iabaqou haidkəla?
iabaqou gukala auəs zuaz? zaamta aaiz? ihaşbər. iabaqaz ojraa-
nza? iqahçaxiouzei? plans ihamozi? mṭəs ihamozi? hzəxəiamzi?
ahəntkar iguə şəbaapsəz zahzəmdərzi izdəruaz anərajaž?.. ua
esəmşa iqəmazara şəmyapəsuaž adərri rəman.

mixail bestuzev. uakuşahatxa rileev auəskua işakum
işəqalaz.

kaxovski. hara auəs muəkua haxiṭəz aqənṛ, ubri aips
ximəzəzə aagəait, adunei axaan oyə ixaməştua. atourəx haṭtaxi
iyagəlo auajlari ari ihanarəṭşam. iqaiçazei uyəza bzia trube-
ckoi ari aamlazə?

rileev. uiquaç trubeckoi, axarara zegiə ihamoup.

kaxovski. aa, xararas ihamou trubeckoi ieips akgiə zlam
aoy-layə xadas daxihamou. ui zegiə reiha ahəntkar itəp daza-
aiguoup, nas ui izəmdəruaz ua auəskua iaakuaz, haidkəla azə-
han xşəy çak dukua zmakuaz (dənrədçueit, inapkuə rəla ixə
aankəlanə, dguaanə rileev dixuapşueit, dgunkueit) sara mbəṭək,
omak aurazə səxəioup. zegiə stəzguaanə səqoup... fara zegiə...
fara zegiə ayəstaa fixuxaait. (aṭauza xuyənə, dəynə dneinə

rileev inapkoa aankəlanə) uszəzəryə, uszəzəryə kondrat... bza-
məquroup... gazaroup ojri haztagəlou aamtazə sara sqənr maza
uəmazar. suhoit... suhoit, aiaša souharacə uəss iqaçou, aduma
rguə itou? ifakurgəlou plan ləmouma? ihadgəlada, ihacxəraauada?
ihapgəlada?

rileev. (apauza adivan dnəkurəoit, iməlxuləçkua ifamxə
iləkuqnə ixə ikueit). iuasharəzei pıotr... (ououala dkupsəuha-
ueit, iguə təyqaaua) hara haxəiam.

kaxovskı. aai, ui eihangrə isahar ha sguouaməzt...

rileev. hara oje hamyədoup. ojri aamta ianaalaša aplan
ifakurgəlanə ihamam. auəsgrə azuəm. aidkəla ialou pəterburg
iqou rxəpxiazara mayup.

kaxovskı. kondratı, ari mahagiaroup.

rileev. uəszəzəryə... exia hamyədanə haqazargrə uaxa haizar
iaazbər... ikunagazargrə argama auəsura halagar. oje sweila-
hanə scoit auəskua relkaarazən, lərgrə akalaki uaa rəxsəy zəzco
eiləlkəa.

kaxovskı. uaxa auəs anaazbua hara ataxəuma trubeckoi
iaja iagəst.

rileev. reiharayək zəkuşahatxo aja iagoit. (baturin daa-
ynaşəloit).

baturin. iqalaz lahaxıoma?

rileev. aai, ihahaxeit, kaxovskı dhazguaaıt auəs axiaamuz
azə, ui dagiaşoup... aleksei mixail-ipa, sara daara ixiaazgoit aamta
bziaxu axihaysəz. ahəntkar ipsra qaləeit iaalərqianə, hguə hwan-
zamkuanə, ui hara hazəqaçamzt. auəskua weim.

mixail bestuzev. aladaxı iqarço zdəruada?

kaxovskı. aladaxıri aidkəla auəs narəgzəoit... ua pestəli
dəqoup. pestəli trubeckoi iaküm.

baturin. huəskua iara isaxuapsua eips zənzaskgrə iuaday-
zam. ahəntkarra aihabəra kuit konstantin izə... ar rərkura iala-
goit. oje varşava iqou konstantin ahəntkarra dşaxamgəlo sab
ihamtanə izdərueit. oje ialagoit ahəntkarra axagəlara aimakra.

rileev. konstantin ahəntkarra daxamgəlazoi?

baturin. konstantin ahəntkarra map ajikueitəi akər çueit.

rileev. ui map ajikzar iara izəhangrə ikurəməzt.

baturin. iqoup, jlar irəlaham, ipsez ahəntkar iuasiat,
konstantin ahəntkarra map şajikzi, iara icənxuras ahəntkarra
nikolai iteit, axa senat jlarə irəlanahom konstantin pəterburg
daain senat isahaua iaja daitakumsəhatxakua.

rileev. baturin uaja iuhaz agura ganə uəqou?

baturin. aai, ui aja arişarazən sara səqoup.

rileev. agukaıra iaamtam. iqaləeit awa aamta manlalak
ui hara ihayhaıram. ilxalmərşən, ayəzja, atourəx isazəmdərua.
ahəntkarra aarhrazə, ahəntkarra aneimakxalak aips manlalara.

kaxovskı. ayəstaa, ixuxaaıt, hara iahzeonxaraha, ara akgiə
zboni ahəntkarra pətyək ianeimarklak, azə haıiaair egi dgəloit,
ui haıiaair dəwazə dgəloit, ubas çəxuapıarada.

rileev. uara iuhə ui aküm, akurerja varşava pəterburgəi,
konstantini nikolai ebaryua isrəbıou, aıfja ahəntkarra isənei-
markua, ahəntkarra rəmpəçıarup... irəmpəçıarup dargiə nər-
ıarup... nazaza.

aparda.

ascena aṡakala irxəioup. antraktda, aamta rajanə iamgaracə
apṡbaṡi asaxia qaçoup plank aṡə. aṡtaxiṡi aparda louṡnə avans
scenaqnə irgəlouṡ. divankəi, stoləkəi, kreslakəi.

apṡbaṡi asaxia.

azənṡi axan. axan zqarulua iuada, 13 dekabṡ 1825 ṡəkusa
rzə afəṡ.

nikolai pavel-ipa. (aṡ aqnə dneinə) ara oy dəqazami...
uynal!

benkendorf. eilkaanə idərnə iuashoit uxaçkə...

nikolai pavel-ipa. (inapə aqiarala daanikəloit). ṡum-
tən... anaxi ckia unapṡə-aapṡə.

benkendorf. (egi auadaxi dcoit, axa dlasnə daaiueit).

nikolai pavel-ipa. (benkendorf danibalak iaraznak) ua
oy dəqazami?

benkendorf. oy dəqazam, uxaçkə, aqaruəl itəpaqnə dgə-
louṡ, ui oyə daaiftuam.

nikolai pavel-ipa. (benkendorf dnaidgəlanə, inapṡkua
ijya inəkuçanə) syəza bzia... (ṡituam, ui dixuampṡua, iara
daṡakə dazxucua) art zegiə rçəxuṡə anbaṡṡoi... (dkupsəṡhaueit)
uaxəla apxəzkua sdərgəlom, ṡənlə iqalarəzi ha sguryoit.

benkendorf. uərt zegiə baṡoup, uxaçkə.

nikolai pavel-ipa. map, map... uərt zegiə baṡam...
spstazaaraqnə apxəz ṡṡiakua akər rəçarkueit. (ṡlala, xutxut-
lala) aṡaja... isəkurṡanə iqou oiaṡoup... uara azk uoup... (inapə
aankəlanə naq dnaskeigoit) konṡantin iuayəṡa szeiləmkaait.
asalam iqukua rqnə aṡəntkarra iara daquçnə sara isanaiṡuaṡa
iyueit. oyə agura igaraṡə map zleikəz akgiə zbom, sara ṡənt-
karup ha zlarəṡahara akgiə aaiftuam.

benkendorf. saatk aṡtaxi ataud du konṡantin iqənṡ
daait iaaitəz, ui iṡtaxi afelideger daaueit izmou uara uzən
konṡantin isalam iquə.

nikolai pavel-ipa. (daalaxt-ṡəxtṡa) ataud du iqənṡ
uṡa... uara aleksandr xristofor-ipa ataud du ha izuhoit akuu

konṡantin? uəs akuzar iara agura ganə uəqazaap iṡəntkarxo
sara uakuu, iara iakumkua.

benkendorf. sara sədagia urəṡṡəlan zegiə irtaxəu iara
ubri oup.

nikolai pavel-ipa. urəṡṡəlan iataxəu iataxəm ha akgiə
oqam... ui eipṡ urəṡṡəlan zxə zapəzarou irxucəz oup. urəṡṡə-
lan ui iakuxoit iara iaxagəlanə iṡnə, izaua. uara urəṡṡəlan ha
uaxəjaṡo x-xutəkənə iṡoup: akə auaa xumgakua, amçaja, aṡa-
gubzəorja, uərt iartoup. aybaṡi—abunt qaçaja. aṡṡia xuladja,
uapṡi sara səṡtaxəu.

benkendorf. uxaçkə, uara, uoup aṡəntkarra zəkunago,
uara uoup iagiəqaluo.

nikolai pavel-ipa. aṡəntkarra as emaknə igukuxanə
uaha izəqalom, izalṡom. saṡaja daara aamta rəsteit, iazxoup!

benkendorf. aṡəm-ṡəla uaa ari alaf axərhaaueit. rṡən-
ṡkarakua raxi lakuças iqəṡo irzərəçhaueit. afrancəz laforone
iguareicəit aṡəntkarra zəkunagonə iqou, axuykua ampəl iana-
sueipṡ eimçakiayoit ha urəṡṡəlan iṡtaxanə iqou aṡəla aqnə ari
iartam, daṡaqara akuzar, daara iṡartan. ara axan akuakikua
rqnə amaçura aihabərakua irəlou eidəxutxutloit, akə iazəṡṡup,
rguə itou argama irhom. egiərt miloradoviy zaṡək ioup zəgu-
takə zho, ui salam iquk konṡantin izitiit, dihoit aṡəntkarra
map aṡimkracə, peterburg iaara dazəṡṡup.

nikolai pavel-ipa. exia zegiə rçəxua pəṡṡap. konṡan-
ṡin iaaichalakgiə iaxiarnaxəs sara ṡəntkarup ha rəṡashoit.

levaṡev. uxaçkə varṡavanṡ afelideger ficar belousov
daait.

nikolai pavel-ipa. (iaraznak iṡipsaxueit, irəououanə,
iṡərxaganə, ibṡə rdunə ihoit) araxi!.. ṡipxia sara saxi.

levaṡev. isahaueit uxaçkə (dcoit).

nikolai pavel-ipa. uajə, ma ṡəntkarxoit, ma səṡsta-
zaara salçroup (ilaxi-iqamṡ iṡaṡueit) anja uṡaxia qaloit, səmaa-
ləki sixiṡap!

afelideger belousov. (daaynaloit) uxaçkə, aṡəntkar
iqənṡ.

nikolai pavel-ipa. (asalam iquə dlaxuapṡnə) ataud du
(ialkaanə ihoit) iara ixala iuitama ari?

afelideger belousov. aai, uəs oup... aṡangia iuasharc
iseiṡeit, iara aṡəntkarra dṡaxamgəlo, ṡṡra qamçakua uara uṡṡə-

ntkaru rəlauharc. daara guaxuas isəməup ari eipş ajabq bziakua uləmha aqənza iaxınazgo uxačkə atəuad du.

nikolai pavel-ipa. afełideger belousov, uara iudərualzaroup xənt aħəntkarra map ajəzkxiou işixızxo atəuad du, aħəntkarra zdəzkəlo işixızu aħəntkar.

afełideger belousov. satoumçan, uxačkə aħəntkar.

nikolai pavel-ipa. sguə iaxuoaz ajabq szaaugəeiť, eiha-rakgıə daara irlasnə varşavanť pslara qamçakua uşəyua umaakua uəqam surguroumaracə... afeřxaça...

afełideger belousov. enagi səxəioup uxačkə aħəntkar!

nikolai pavel-ipa. uara sara sqnə uaanxoit... uara gukala iszəqou saldatup, iuxoumərşən, urəşpəlan axız dui amıi azto xaçarəla zguə omouou əsaldatja şrakuu. ui ařəla bzabaa akuxoit, amı duxoit, aoraja zegıə ajlo iqaloit, aħəntkar ařəla inapə axıaxəigo açara-dərri ala adagiə iara danə-qalalak əsaldat həntkarnə. urəşpəlan aħəntkar saldatda ikuzaueit...

belousov. iiaşajqioup, uxačkə, aħəntkar.

nikolai pavel-ipa. uca, upsə la, uaxıaauaz amyan uapşaxa uəqoup. uajə ustaxxoit, aşamtazə ara axan aqnə uqaz.

afełideger belousov. isahaueit uxačkə aħəntkar (dcoit).

nikolai pavel-ipa. benkendorf, ojəťqia oy dəftə spe-ranski karamzini aagarc. uərt irədəşcoit amanifest rəyracə sara aħəntkarra saxıaxagəlou azə.

benkendorf. amanifest ryəqagiə eicəreyuama?

nikolai pavel-ipa. dosu ixala iyaait. eiha eonnə izəyua ipə sədəşkəloit. amanifest ařə ihəřup ihəřəm, ubri aqənt iyəzaroup eilkaanə, eilərganə, axa akə iakukəmkua iqalo zegıə jlarə rzə imazazaroup.

benkendorf. ubas uajə...

nikolai pavel-ipa. (ahaxa imtakua) aa uajə... exia sara stauadup, uajə anja imqala sara şhəntkarxoit, urəşpəlan zegıə snapəřə iqaloit (dlei yeıueit, ilaxı eimarccnə, ipşpə ipsaxueit). abəřjoup zənzak ianłartaxo. art asaatkua spstazaara zegıə iap-soup. stagəloit aamta iqalo szəmdərui. sara azə ijərganə iqou sijlom, axa srəťloit mazala auəs zua (apauza maynə) eilukaa-zei acpə qaçaja řqənt? ckiə eilkaanə iudərualzei?

benkendorf. daara irajanə... zegıə eiləškaait... acpə qaçaja rəxız eiləškaait... uərt çəxuapřarada aha eiřa maiak

ayə rıleev iuadaqnə eizon. dəryagiəx eizom atəuad trubeckoi lınxo iabxua agraf lavaeva angliarə agařařə. aħəntkar ipsra rahaiřtei esəuaxa çəxuapřara amamkua rıleev iynə aizara iapřup.

nikolai pavel-ipa. uəs oup, uəs... uara iqasçarc kunagoup ha iazuhozei?

benkendorf. işaaizalak rıleev iynə ar akurşanə zegıə baandayřnə abaa itakřup.

nikolai pavel-ipa. ibaandayřřup, abaa itakřup, nas řçəxuřə-řřařup, axa ui iaxia akura apřia iXuartam.

benkendorf. uajə ajlar dərbuntər? ar dərbuntər?

nikolai pavel-ipa. (iiho iřamıo) irzəguaonuam, irzəguaonuam uərt argama səpgəlara.

benkendorf. irguaonər?

nikolai pavel-ipa. (iroeynə) uərt sara apsabara ikusə-cqiaap.

benkendorf. axa, uara aħəntkarra anudukəlo ařnə afa kəřar Xuartam.

nikolai pavel-ipa. uara uərt řla kəřara daara xıaas iuəmouma?

benkendorf. iakum atəřlakua alařcara içou jlarə irəlalař.

nikolai pavel-ipa. alařcara içou auaa akrəmřakua uəşgıə lınxom. uajə afa kəřəozar, ui ikəřpə afa baapsup. afa baaps akəřara ul daara ibzioup. (apauza maynə) aleksandr xristofor-ipa agraf miloradov-ipa dubaxıouma?

benkendorf. peterburg axəi açəxuei ala eməzdeit, aar-lařa dşəpşaait kuaşay zorabk lqnə.

nikolai pavel-ipa. aait, ui apovian baal.. ui idəruou?..

benkendorf. iləmhagiə iairhanam... (dəyqoit) aja einraala eikurłaja ipəřxagou uam, amalaza aħəntkar iguə iřairgoit, iřoit... ui duoyə eiçabaaup, dayəstaaup, uaořaja zegıə reiha dłartoup, ajala uara uzənguk ala dəqoup, uəřla axua çizaaueit.

nikolai pavel-ipa. axumga! məzkə axala açəxuala ima-çura dalcanə ari akalakıgiə dalcařup.

levařev. (daaynaşəlanə) agraf miloradov-ipa.

nikolai pavel-ipa. (pətrak řituam) daařtə.

benkendorf. iaja ckiə uazxucərcə kunagoup ha sguə iaanagoit, iajakua rəla mazala dəřuaorıou eiləukaueit. (dcoit. daaynaloit miloradov-ipa işanaalo iřəqaçanə).

nikolai pavel-ipa. (miloradov-ipa ať dşaalagəlazťqia) agraf miloradov-ipa, iudəruiama uara ari akalakı aqnə iakobin-caai zəxzapəzoi rgup eidkəla řəqou?

agraf miloradov-ipa. uxackə, ui aips agup eidkəlakua ari akalaki qarçeiŋtegiə iqoup... iudəruou, uxackə, ipsəz ahəntkar ixaangiə art agupkua səqaz, nasgiə iargiə uərt agupkua ruakə dšalaz.

nikolai pavel-ipa. oje ui agualariara iaamtam (astol itaykum əkuiksoit) aleksandr danhəntkarəz iqakuaz akunam-gakua rxarštra ataxəiŋtei daara akər çueit. sara iixasərštəp axumgakua! pətyək ahəntkar ixan aqnə anarh-aarhrakua iqatçakuaz. inapkua naq ixarəŋt ahəntkar iqənt! urəštəlanŋi ahəntkarra iakuitu anjei harei haup! uaha oygiə!.. ui zənzaskgiə lameguorənt! sara izdəueit zəgura gaŋu, zəgura gaŋəm, irzpu. (iaraznak) iudəruou uara sara szəhan acŋə səqarçə?

miloradov-ipa. alara uəla xnamkaait uxackə. uərt aja einraalakuei alakuei rəqaçaroup irəlşə uxackə. uaha akgiə.

nikolai pavel-ipa. agraŋ, akalaki aqnə eilayəntŋrak qalar uara uxə uxagəlam. (akraamta dixuapşua) amc uhoit miloradov-ipa amc uhoit.

miloradov-ipa. agraŋ miloradov-ipa afelidmarşal suvorov auəs icəzuaz dyafar qaloit, axa amc hara ui ilşom.

nikolai pavel-ipa. aai, axa idər, agraŋ, sara yba-xpa saat rəŋtaxi, sara uara uzə stauadəm, şhəntkarup. abar konstantin isalam iquə, axənt raangiə ahəntkarra map ajikəit. ubri aqənt jları səpsadgiələri rzeonrazə sara irəlashoit şshəntkaru.

miloradov-ipa. (ŋituam).

nikolai pavel-ipa. agraŋ miloradov-ipa zŋumtuazei? konstantin uaxiyəzaz ui iazham sara usaorənə uqalaracə.

miloradov-ipa. (dəryagiəx ŋituam).

nikolai pavel-ipa. satoumçan, sara xuyək samxacca-kəit... sara saja səznəmkələit. aleksandr dəpsiŋtei sara minut-kgiə apsfarei atənyrei səmam... uŋa, agraŋ (asalam iquə iirkueit) uapxia konstantin isalam iquə!

miloradov-ipa. (asalam iquə danapxiə aamtazə nikolai pavel-ipa miloradov-ipa diŋapşueit).

nikolai pavel-ipa. ari alquə aqnə eilərganə ianəmi, uaha awakala aoyə dazxucər qalaru?

miloradov-ipa: içagiə ariaşarazə ikunagan iara ixata peterburg daainə asenat eizaraqnə aleksandr iuasiat dapxiar, nasgiə, rapxia iara duzəkuər.

nikolai pavel-ipa. ispa? uəs auəskua qamlar?

miloradov-ipa. abri abas iqaləit ha oyə egizhom...

nikolai pavel-ipa. uəs akuzar sara sxala mŋəla ahəntkarra zgəit rheit akuu? smanifestgiə başaxəit akuu?

miloradov-ipa. uxackə, zəgi qalar alşoit.

nikolai pavel-ipa. (akraamta dguəanə dixuapşueit). uguə izaanagazei, ui iara daaracə ikunagoup ha?

miloradov-ipa. zəx zapəzou, zhaŋə ekumto rərtənyrazə.

nikolai pavel-ipa. uara iuhə başoup, uara!.. uara sara uəpşəlop... uara ahəntkarra saxagəlar utaxəm... uara konstantin iara uazəpşup... ui ahəntkarra mŋə idikəlarçə utaxəup... uara ckia eilərganə izdəueit. ahəntkar iuasiat ianapxia uara sara sqamlarazə ukugəit. uara unapə açaqa iqou ar rəla uma-kəueit.

miloradov-ipa. ui səqou uəs akum...

nikolai pavel-ipa. uəs akum? axa uəsgie uəs iqamzi? (ixapəc exarouoruanə) axumga?

miloradov-ipa. uxackə...

nikolai pavel-ipa. ŋumtən!..

miloradov-ipa. uxackə...

nikolai pavel-ipa. (dqaanə) udələyr... udələyr... udələyr... səla uŋaumərbən.

miloradov-ipa. (dcoit dəmŋa mərha, iŋəriaşanə).

nikolai pavel-ipa. (distahhoit) apavian baa... ajəbzə, ahsa rguqəçayə... axumga. (askam aborə aanikəloit, ixə nəku-həueit, ipsəp alaga-yagara jgiəxoit).

benkendorf. (dəynə daaiueit) uxackə... anja dsəmanə suəhoit...

nikolai pavel-ipa. egiourəm, egiourəm... uəsquəç.

benkendorf. as uguə uŋzaurgozi... iuasəmhaxiazi dşua-orajgiəz.

nikolai pavel-ipa. sperantski karamzini oy dərzəuft-xioma?

benkendorf. uərt ara iqoup uxackə.

nikolai pavel-ipa. saatk aynuçqa amanifest xəiazaroup. uəŋə ajları ari szəkuueit! oygiə siŋom. urəštəlan zəgiə iata-xəzar, sara isakupaynə igələait, sara zəgiə sərtənyər, iŋə ilakito slapaqnə iqalap. iataxəzargiə, urəštəlan uəŋə eipşxoit okean du eisua, apşajgia zəxəslə eilayəntua, axa uəŋə zəgiə irbən, eilərkaap ui okean du ahas iamou, izərtənyua sara şsakuu...

aparda.

axubati asaxia.

ascena xəioun, apxiarē asaxia axəiafala. afətza, dekabr mza 14
rzə. aǰəmzakua arkəun. rileeṽ aǰquyərta stol aṽə ikiaadkua
eləirgoiṭ. atatən axartaṽə lafcoup:

naṭalia mixail-iphā. (atatən axartawə daajərçueit aje-
mza knə. akabinet daaynaloit. wəmtzakua alquə yərtā stol dna-
dgəloit, rileev dixuapšua. apauza aštaxi). kandraṭil..

rileev. (laaira omala ibanə). nataša... ari bara bouma...
bzərgəłazi bara šaanza? (apauza maynə). akər iapsou skiaad-
kuei, sdokumentkuei zegiə abri aiafıyık itoup... akgiə sxamštıt
ña səqoup... izdəruada qara akə səxinə sqalozar abra zegiə
bboit, snapyərakua itərmətcgiə... ita sara slasnə scaroup...
sara bara bəə sneip ña sguə itan, art asaatkua echxaagaracə,
axa sara uəsgie xəmpada bəjour ña səqan.

natalia mixail-iphə. (dizaaiguanənə dneinə dəlgud-
lərououaloit). sara sagiəmtalazeit... ecpı haıajara aaxəsiptei
axucra saşup... sguə iaanagon şap... sargiə zegiə sərxişap ha.
(dkupsəyhaueit). ari açx şaqa iauuzi! imşazaracə iakunakəzia
akun işəqaz.

rileev. bəmguryan, naşaşa... bargiə sargiə hxe hanazəm-
xucşa aamta htagəloun... hxatə zegiə hxaharštəroup... ecuəxa
aaxəsiqtei snapaṭə iskəup səpsadgiəl alaxiənça... iqalaşa urəs-
ṭəlan... urəṣṭəlan, sara szə ui zegiə oup... barei sarei hgurya
eipsuma aṭəla zegiə aquaqra...

natalia mixail-iph a. kandrati iuhō zegiə eləskaueit.
guk psək ala uara uzə səqoup... sara uuəsarakua zegiə sxə
rəlasərxuracə staxəup... sara isəlşoz qəsfon adə aqnə uara suə-
cnə axəsarakua sxəzgap ha.. sara sguə iaanagon afəṭ abra
saainə anjei upsadgiələi rəxiəzəzə uxə rguaq, uəfə ha uashap
ha.. (dguacqua). axa uəs iqamləit... aṭara, aṭara zaṭəkoup səla
ixgəlou... uara utaxazia səla iaaṭaloit, ui sara sarxagoit. sara
sloit uara uzgiə sara sxazgiə... suəharac staxxoit... ulapkuə
səənərəsklaṭnə aṭəuara salagarac... oyə imahazac bṭəla aṭəxu-
ṭanza uaankəlanə iuasharac: umcan, umcan, umcan kandrati...
uara akə uəxiər idər sargiə ui şsəzxəmgo...

100 v. natasa, oja bara phascasqroup besjajo...
natalla mrxall-iphā. ues akuzargie qalan sara sene
yona ekupoloup iseqou. aka ui uara daara bzia uzbo
qilca, ori daara luzaalguou ayaza... makiana bzia uzbo aphes
daqoup. uara uraspelan bzia iuboif sara sacktas sara
uara bala uzbolt sepsadgiel ackias. sara srachane sanagalalak
daara abziara iakufane iqazargie sara isenarām.
kandrafi xolasara satoumcan sara uara ugualarlara akum ista-
qou. uara uxata uoup... sara isxaram uara ui aqara bzia uaxe-
ling oja mraszoif uara aka uakufar ha stanē... kandrafi, zaqa
mmonzi, sguē hēzbacagula iroriatoup iseqou... exia
mmonzi uara iseqaloif alafcara, izēmšazo açx... zaqa ixuartamzi
ari bogia reiknara...

...liov, naxqara, səpsənçrə.. çəxuapqara amamkua bzia
...sara azhangia daara ixiamtoroup bara baxənsəqua...
...sara dancu luadayup bara aquaqra axəbzəşqapo... sara sanə-
...bara bzokularəzi ha daara sguryoit sara sxə, spsə stiueit,
...bara baxrəchaxo, axa izurəzi sara isəlşom izkuskəz
...

...mikhail-iph. kandraşi isah, işuuz alşara axapə
...mikhail-iph. kandraşi isah, işuuz alşara axapə

...v. nara izdruet, elaskaait ojri aamtazə sara seips
...nara rə ləqam alarej axaɣə pstazaarei... axaɣə pstazaara
...ul noy ləz ləz eiləzkaaua ipsadgriəl sɣuaquei iuaajlar sɣui.

natallia mixail-iph.a. zxe iazemxucua, zxepe pstazaara
ayok infam ul ipstazaara zaqa ilasaxuazi, ibziouzi. (dguacqua).
dguacqua uos sqalarace staxen, axa izsələmşozi sara. isələmşazari
minu sara axape pstazaara map ajkra.

ri lo e v. ui naṭaṣa guək psək ala ibtaxəzar baiaaiueit. sgura
na, naṭaṣa, iaaiueit asaāt iaraznak zegiə anelləbkaaua, uəsqaṇ
guək psək ala sara səqnə bəaloit...

natolia mixail-iphā. (inapə aankəlanə akəraamta
dixumpueit). ui aips ansešo sxala iuashoit. oje dčas akgie
muntan. (apauza xuy). şaqə uaapsaxa uəqouzi. xaxa çueit umə-
jelitel... iaxagie umitalazeit ha səqoun.

11. *ilcey. sʷeilmxzakua adivan xuyək snəkuieit ɔup. iaxa
2010 aneiməç bara baxi sneit, açx xsaatk rqnə ineixian.*

natalia mixail-ıpha izdərueit... sargio səjazamzt.

... (kaxovski ibtə iahait, aɣəmza irjoit. aɫ axi dnei-
...), aa uara nouma.. uabanɣ aai, aɣabt ɤəcs iqouzi? (naɫ-
... mixail-ipha dcoit).

kaxovski. ari açx azə sara sabaqamz... kazevnikov, andreev, arbuznikov, ubəs egiərtgiə iaxa haizaraqnə iqamz zegiə rqnə səqan, adərra rəsteit.

rileev. auəskua şpaqou?

kaxovski. hara hşazpşəz açkəsgie eionup.

rileev. ar-rqnə uabaneikuei?

kaxovski. moskvaŋi, aleib—grenadiorkua, agvardiaŋ eki-paz. uərt saxəqakuaz oyə drəkuguəorəŋə iqouŋ. (apauza maŋ-nə). uərt zegiə bzioup, axa sara gualas isəmon ubri oup, peş-teli abra daxhalam. trubeckoi haiŋoit...

rileev. ui zakup bzaməqu jajaroz?

kaxovski. trubeckoi igura səzgom, trubeckoi arevoliucia axadara yəms-xəms zaŋəkgie ilşoit ha səqam. irziuazi ui jlarə, jlargiə iara izəruazi, ui duoyə iaşam, kandraŋi: ui iakuxaru aamtala aŋəntkarra myapəzgo? (xaranŋi abaraban bŋi amuzika bŋi aayueit).

rileev. uara trubeckoi duŋəmonup akumzar, oj ui daaxəxnə ŋənlə eiçə azə dqaŋçar, aficarŋa izəzryuam. ui oŋə dəzlahpsa-xşə oyə dhamam, 12 şəkusa raan ui axaçara iqaiçaz oŋəgi iaxjajoit... iuxoumərştaait trubeckoi apsadgiəl ebaŋraan dəşuoyə xaçaz.

kaxovski. peşeli ir imanə irlasnə daandaz. ui iakun arevoliucia adiktətorra zəlşoz. (amuzika bŋə zənəzask iaaiguazənə igoit. mixail bestuzev dəynə daaynaloit).

mixail bestuzev. uraa! moskvaŋ apolk akŋi arotakua senat addu axi icoit, akŋi akalona iaxadakuoup: lyeŋin, rastakovski, nas bəturin... uərt irəŋtoup egiərt arotakua zegiə. şpə-uardən uərt zegiə irapəsit. (axyəkgie apenqər aqnə ineinə ar iiasua irəxuapşueit).

kaxovski. (ar rcafa iguə iaxuanə). afərxaja... hait afərxaja! ijboma hara hzəftaz hguətakə axəqalo. art aŋəntkar irəm, art aŋəntkar dəkuzxua rup.

rileev. aai, ari hauaajlar rtourəx iambac xaçaroup. haftaxi iyagəlo ajlar irxadərştuam ari axtəs. (kaxovskii bestuzevi gudi-bakəloit). ari rapxiarŋi hxakuitra minutoup. hara ui labqaba iaaboit. sara art aminutkua rzən sxə səpsə seigzom.

kaxovski. aystaa ixuxaait zaqa ibziouzi! daara ibzioup, iaxia auəs bzia qaloit. amala auəs bzianə azura ataxəup. (rileev iaxi). uara uguə itouzi iaxia iqauçaracə?

rileev. leib—grenadiorŋi filianŋi apolkkua raxi scoit. (bestuzev iaxi). uara usəccoma?

mixail bestuzev. map... sara işeibahhaz eips agvardiaŋ ekipaz aqnə səqazaroup, ua sqamlar azalşom.

kaxovski. sara moskvaŋi ar srəlalanə senat addu axi scoit. (zegiə adəlçərtaxi ineixoit, ui aamtazə daaynaloit nataŋia mixail-iphə, amya rzəlkueit).

nataŋia mixail-iphə. labacoi... labacoi lara. (dnarzəyueit bestuzevi kaxovskii axeivagəlou). stəhoit... sxaça dəszən-lətracə... dŋəmgan... sara şja ialəŋaxeit ui dəştaxo.

mixail bestuzev. uəs bləzanə bəşpaŋajoi nataŋia mixail-iphə... hara hazəkəm. hara ar hadgəlop... ibboma senat addu axi işcoz...

nataŋia mixail-iphə. sara agura səzgom... agura səz-xaçom lara liaaiueit ha.

kaxovski. sara agura xasçeit... aguragiə xasçoit idərngiə səqoup, yba-xpa saat rəŋtaxi hara haşiaaiua... axan, abaakua, aŋəntkar ijla, akalaki zegiə hara hnapəŋə iqaloit. mamzar hnapkua haftaxi iŋəhanə ŋəçarak aqnə hnaganə... halakua ŋəhanə xumgak ixəsha akamanda nəqaçənə haireckioit... gazarəla hpsuam... hpsueit ipşzanə... hpsueit auəs qaçənə... hara auəs axə hkoit psra zkum... nataŋia mixail-iphə ishə zegiə lafup... hara liaaiueit bara sgura ga...

nataŋia mixail-iphə. piotr grigor-ipa, as alaf uzərhozi?

kaxovski. nataŋia mixail-iphə oŋə alaf hara iaamtam, ari sara işjajəfoup akumzar...

nataŋia mixail-iphə. uara apsra alaf axəuħaaueit, sara uara uajaqənŋ şja stəzaaueit.

kaxovski. sara səpstazaara ui aqara seiŋahauam, apsra-giə saŋlom. (xaranŋi amuzika bŋə aayueit).

nataŋia mixail-iphə. lara lca iara dəszən-ləŋ. sara sguə isnatoit ari bzarak alçuam ha. sara sguə açabərg sanəhoit ui ianakuzaalakgiə samŋact.

rileev. ui aqara bguə kabməŋən... sara scaroup... ibmahauei scaroup.

nataŋia mixail-iphə. uzcom, usəftuam.

rileev. hara zegiə hzən ilartoup... bara sara səmacara szəlbxuazi. bara ibtaxəuma sara layəs srəpxiazar, arevoliuciazə ajakua iihaz zegiə başoup ha szərhar. (aŋaxi dneiueit. nataŋia mixail-iphə aŋ ləpəŋəŋnə amya lkueit).

rileev. souft naťaša... (amuzika b7ə aaiguaxoit).

natalia mixail-iphā. (dīaanə) usəstuam, usəstuam...
səlnə umcozar usəstuam.

rileev. bara seixulabərxoit... minut cəpxıaza akər iap-
soup... syəzja zegiə ua iqoup... naťaša zegiə akoup, oja adu-
nei aqnə iqam amı sara ara snəzkəlaša. sara oja guək-psək
ala ua səqoup... sara isualup... isualup... mamzar sara sxumga-
xoit, snapxayxoit. (dləmpəçqianə dcoit).

natalia mixail-iph a. kandrafi... kandrafi... (dkahaueit).
(amuzika b7a orouuane igoit).

aparda.

afbaʾi asaxia.

agena saxəiac ixəioup. axularaxi ianəneixə. dekabr mza 14,
1940 gəksa rzə. aulica aqəp iaayueit artuleria rxəsəbqə. auada
liscoup. abqar mcabzkua amajəs aipə iaalariua auada dər-
nəit. natalia mixail-iphə auəqəq amca ztəu dadqaloup. kirilla
daaynaləit.

natalia mixail-iphə. kırılla, uara uaxıenpi uaanama?
kırılla. ad-aqnəgga səgan.

matalla mixail-ípha. isahif... isahif ua iqakuou?

Kirilla, bziaram fta igou... ibahauou isellarço?

nikolai pavel-ipa. kandrati fiodor-ipa dubazar?

Krilla. apxia dəzbən. axa altaxı sələps dəçələməzt...

natalia mixail-iph a. dsunna?

Кинила, мап, избан?

natalia mikhail-iph. nas dabagou... dabouboz uara?

kirilla, axasra ialagaansa dceit, uigi aaigarace. igalan

abzarbzantkei abzarbzant xkuei rzən ak ɪzən

...naxla, mixail-ıpha. iha zegir zegir, cıra eilergane
...bıhaz, lıhaz... artilleria zexsuadaz?

8 KIRIPla. Igalap rhoit auua ari aipe masua alapan mos-

kyv-lqalakuon ha... moskvapi auaa ailtaveina baa rboit mos-

...xuyək ak aarguampxar flare asark'ın nasrit, adə qapf

am eixolt... iaxiagie ubas jlarə iaxi... akəlsra

lavup, apkua, auəsutja, axuhauxutja... zeg... naak:pasat taxəun.

Antalia mixail-iph. agemza ar. igalaxiou o'e ni

...иудейам... зегіә ірәккәу... зегә зәһәһә.

kirilla. (ajəmza arku) uəs rnoit jlarə axakuila stəxəp,

...ar rnaçura aamta dorkiaφrac.

natalia mixail-iphna, map, vara kom. sava ul azen

... qurşun uara səznazçana... irtaxaz uı. san a. xodruel.

kirillia. sara zego akakala ibashap, anizir selagar auos

...zauzima zlođu aqənsa səzneiuam...

Анатолия Михайловича. нас избрало, ма, амала и насне

1. *Phyllanthus* sp. indurata, corollae tubo 1.5 cm.

...duyubaysonn ubri ains azekuan...

...duoye poysoq, ubri alps azakuan atexap, azgo ipqara

qamlarcə laqialak akumzar. (apauza maynə) abar dəryağı jlarə irhaz... aŋja axakuitra rərtarazə, adgiəlgia rzərşaracə...

natalia mixail-ipha. ui aamtaz kandraŋi fiodor-ipa dabaqaz?

✓ kirilla. dabaqalaxuaz ar rəpə, auaa dukuei aficerŋei rqnə deqan. piotr grigor-ipa kaxovski dəzbeit, ui ubas deibafyxə-eit, ytapanuqak imorəcroup, qamak ikup... narŋə azbərtaqnə... abunŋi ahəntkar ivalarazi qahanəm amca axellaşua lalarəŋueit ha, axa dara ui iagiazəmzəryit. xa-xa-xa... (apauza maynə) ui aŋtaxi... ahəntkar ir abzarbzən rəlarceit, egiərt ari auaa jlar raxi... şaqa uaa psəda... səzdəruam, anja sara səpsə zlatairxaz. (apxiala aŋja abŋə goit. natalia mixail-ipha daatrəsueit).

✓ kirilla. az dabzaait (dcoit apxiala).

natalia mixail-ipha. (apxiala ləpənalxoit, aŋ aqnə dəl-pəloit oligə) oligə səxaara... pşpə bəmazam... babanŋi aai?

oligə. uaxiənŋi.

natalia mixail-ipha. adaŋə bəqazma?

oligə. aai... şaqa srəjlozei art artileria rxəsəbŋkua... ha-orou iibaşa zbeit!.

natalia mixail-ipha. bzcəzi bara uaxi?

oligə. aynə szəmŋeit... sara zegiə zdəruet... sara izdə-ruan aleksandr ua...

natalia mixail-ipha. bara ari iqalaz iaxəbhaanazei, nasgiə bşpaxuapsuei.

oligə. sara isəbxeit, ui dtaxar sargiə staxoit.

natalia mixail-ipha. sara sləcafəcuet, lara iŋoup... xuməzgiə mçəci mçəci ienasəpxəeiŋtei, axa ləmlazakua apsra ala itəpsueit. (bata... daaynaşəloit).

oligə. (dəynə dipəloit) aleksandr... ibboma ipsə toup... ipsə toup... pərxagara umazar...

baturin. (natalia mixail-ipha apsra ləeihoit) isəbbo eips, pərxaga səmam... şəlpə axə alqet, nasgiə ssineli aməorra pjeit akumzar.

natalia mixail-ipha. nas ləspeilgəei?

baturin. daara ixuartamkua... hara hrəcŋeit... zegiə əca-bgəeit...

natalia mixail-ipha. sara uəsgie izdəruan, sara sja iaialaxian akgie şaləmşoz... (dcaaua) ita iqalarəzei? iqalarəzei? (dcoit).

oligə. aleksandr, iuzəpşuzi uara iaxiaŋi azə?

baturin. afra. eonu anakuxagiə səpsaxianzatou akətorŋ uəbura.

oligə. nas uəs anakuxa eiha eonzami ubnalar, uŋuŋaxər?

baturin. sabacari, şwəgiabasŋaxri? sara isəlşom asalədatja əŋk eips isəcneiz xumgas srəpxiazaracə. uərt uəs szərhar alşoit: hara adaŋə hkəligəeit harfrazə. artileria rəmcəbz halaknə himan, lara az zaŋək ipstazaara eikuirxəeit ha. map... irdəruazaait uərt sargiə səstaxaz egiərt asalədatja exia adaŋə zə stəzçaz reips...

oligə. uəsŋan sargiə...

baturin. ispa?

oligə. uara upsər sargiə şwəslueit, uara akətorŋ uəsuraxi udəkurçar sargiə suŋtaloit uaxico... sara uguəqrakuei uxucra-kuei eyəşşap... sara uara suczaəueit aleksandr...

baturin. olia, sara ui aips agunaha staxəm.

oligə. eilkaa aleksandr, iagixəça şhaŋə, sara uara usəmam-kua pstazaara şəsmoua.

baturin. nas, sara sbəmanə zakup pstazaarouzi ibouşa aoyəŋəysa ikunagoui ixutoui zegi anşəməxxalak?

oligə. uara aiaşa uəs azə aguəqra iakutaz, sara pasa ačkəs ehagiə bzia uzbo salagoit. sara isəgxə akə aguxiaa skəm, uaii-guara aqazaroup...

baturin. bara abzia eibabarei axmeigzarei iqabçə azə bəŋəxuarup (lnapə daguzueit) şaqa ilasnə iiasəzei xaala hanəqazŋi aməşkua... aa hapstazaara aapənŋtkua.

oligə. hapəlan aiaşa, uigiə haŋlarəm.

baturin. oligə, bca oje aynəqa. akraadkua zegiə agutanŋi aiaşŋik iton blə ŋəmuayək dbəcənərxəŋkua. haşəiazaroup zegiə rzən. rileev sizəpşueit, nas sbəltalana srəŋueit (lnapə daguzueit) blasə!

oligə. ibzioup, sara sdəkuloit. (dco) uargiə ulasnə unei aynəqa (dcoit).

rileev. (daaynalait, ŋəmtkua baturin inapə aankəlanə alquə yərtə astol aqnə dneinə akresla dnəkupoit, inapala ixə-ŋə iqaxueit, daara lassə ŋituam, natalia mixail-ipha arka aqnə daaŋueit, axa dəynaşəlom) hiaaŋi qalon, axa hara auəs hzə-muit... har hamənə qarak hgəlan, atalaşir haşəpşuan. aa, urəs-ŋəlan-ŋəla sirup! ŋrubeckoi igura aagan, axa uaagiə sirs iqala egiəqam. ui başəzaŋŋia haŋŋeit. hara zegiə hainəpxəeit, sara ximəzə sirgəeit... sara soup zegiə zaxarou... sara... sara... sara soup ui aŋarguda xadaş ixiz zhəz. (apauza mərdukua) şaqa ixuartamzei, iagixiaəuzei başa jlar rfa ikəpəz... (dŋueit).

natalia mixail-ipha. (daaynaloit, dneinə pfala daagu-dəlkeloit) uara uouma ari zjarou? uara ulaməs oma uguə pəz-jo? uara bzia iubonə iuəmaz ui iaxtnučet. uara iuxarouma ƣei axiəqamlaz? uara uakum atak zəpxəkuu trubeckoi izə, iara finapxazar, uara uəxi3 qiafəm, azgiə dakuitem uara uzbra. egiərt urzeiləmkaargiə, paŋu ukurəmčargiə, sara izdərueit uckiarei uiəšarei, izəkuknə iuəmazi... uara uxačarei uargamarei...

rileev. naŋaša, sara argama isxarou əqamzargiə, axa iqou p uəsgie egi axara... (apauza maynə). map, map, map... sara sakum izəkunago arevoliucia axadara... dirou p jlar rxada apolkovodec dukua šiua aipš. uərt reipš uzəqalom, iagia gukala uaftazargiə. map... sara ui azə akum səzəou... sara exia ui eiləškaait. abri ou p sara isəgxa... abri ou p sara xara dus isə-mou... abri azou p exia baša izkəpa aurəs-fa... (apauza mərdu-kua) zkia ripsəxua haman hiaaifazə... darban? darban izhə afa baša ikəmpeit ha? — azgiə haərou iibaša akun... asalatkua ƣəmtkua ipsuan.

natalia mixail-ipha. uərt irzəmdəruazargiə rja ialaŋon izəpsua rəpsadgiəl abziarazən šakuəz.

rileev. baquəç, baquəç naŋaša, auaa tganə afrazən akur-gəlara, nasgiə sirk qaləit ha apšra-ari kunamga qačarou p... kunamga xiantarou p hapsadgiəl azə. xnəzəkı-yək asaldat hara ihadgəlt, egiərtgiə guaquan. iaraznak haƣharčəsər ar zegie hara haxı iiasuan.

mixail bestuzev. (daaynašəloit, akər aamta dgəlou p ixə ikuŋnə) uara uiəšan kandraŋi, aftaxıpi aƣərxxara iapsaməzt.

rileev. ačəxuŋanza izəuħaz axača... uara iqauçazei?

mixail bestuzev. hara haneiləŋta... ayra ianalaga sara pətyək asaldat iynə icoz reidkəlara səlšeit. neva azə aƣə kalonala rərgəlara salagəit, ačaa hakugəlanə abaa hajlarçə, abaa ftəxnə abzarbzankua rxə azən pə axan axı isərxarc. sara isəz-bit ƣəç akupara salagarçə. xə-zvodk raqara eidəskəlxian rap-xiaŋi abzarbzən xə ačaa ianəkuħauaz. abzarbzən xkua rləeira iaƣən, axa asaldatjagiə rƣeidərkəlon. uərt ubri aqara rƣərxa-čanə iqan, rəpsə aatlaanza aibafrazən ixəian. abzarbzən xkua ačaa ikuħaz ačaa pərƣit, asaldatja čaaqurələeit, pətyək rou p zəpsə ekuxaz.

kaxovski. (daaynaloit. egiħazom azgiə psəfa eiħazom, auada aqnə oyə dimbazəfa, dguaanə daaynašəloit, ifaƣa ərt-baanə daagəlanə) əə agazakua... axtəpəšsakua... ara pestəli dəqa-zar akun. ui izkuikəz naigzoit, ui dəqamkua alagara ataxəməzt.

iqaləzel? axuykua reipš arevoliucia halaxumarit. ayəstaa fixu-məlt zegie itrubeckoigie iargiə!.. pestəli zegie ilou p... iara zegie baša iəpšaayup... pestəli ixə ixagəlou p, ƣəry bašam... izban sara exia snapə afa iələaz... xuyək sfiŋ... əə apxamfakua... (akuakı axı dnaskianə daxıpalac itəpaqnə dƣoit, dxucua).

mixail bestuzev. guoərtə zaŋəks iqou aladaŋi ar rou p.

kaxovski. (dyaçqianə) pestəli daar rapxiaŋqia iarknə ħaznapxazi aŋargudakuei ikədčanə ifup.

natalia mixail-ipha. uzzəmakarua zuəsda piotr grigor ipa, aŋərguda-ħa uəzƣu? sara exia egiəsəmbeit, egiəsmahait uəs iqaz rəzbaxu (trubeckoi daaynaloit, zegie apšia reiħoit kaxovski ida, kaxovski dimbazəfa. zegie xiləfəza oia k eipš ipəloit).

kaxovski. (natalia mixail-ipha laxı) abar sara izəšhəz.

trubeckoi. (pətrak aftaxı) sara izboit iŋuə šənamzə sara əqən p. iiasou p, sara iara iqən p akər sədu p, axa ui aqara əqam lara iŋuə iəšanago aipš. sara iqalašaz zegie zdəruan. sara ar igəlaz zegie rkamanda sədəskəlar, uəs qan ehagiə eiħanə afa kaŋara qalon, zegie akou p egialçuaməzt.

kaxovski. (dyaçqianə dizaaiŋuanə trubeckoi dnaidgəlanə). izban uxačkə?

trubeckoi. hamı mayən aƣərçəsrazə...

kaxovski. sara sguə iaanagoit iazxon ha.

trubeckoi. aa, ui uara uŋalou p, amala, uxačkə, kaxovski, oŋə uara uaxjəoit akgiə zzəmdərua praporŋikk eipš.

kaxovski. sara saxjəoit xar zmam az eipš, uara... uara ulou p! (diƣasueit, iqakuou kaxovski dərkuəit).

trubeckoi. izban... izban uara sara axiəmzə zəsurgazi?

kaxovski. uŋarei, uəlaqurei, ugumayrei, nasgiə haxıuna-pxaz azən.

trubeckoi. sara uara ueisra saŋasfom.

kaxovski. sara uara uzgiə...

trubeckoi. smaçuyə iashar, pfaala iəynə dneinə ƣčasŋqia uipqap... (dcoit).

kaxovski. abziarazə uxačkə.

natalia mixail-ipha. (kaxovski laxı) trubeckoi ixarou daara akər əqou p, axa sara uara as qauçoit-ha sguə iaanago-məzt. sara daara jgia isjəmoəup ari aipš ara haynə iaxiəqalaz. ui xuartam piotr grigor-ipa.

ka x o v s k i. satabəmçan natalia mixail-ipha (apauza).

rileev. izban uara uəs zəqauçazi? izban...

ka x o v s k i. sara ui uəs dəşrəchaz zdərər silakıəs zoməzt...
aguəmxa! (kirilla dəynə daaynaloit).

kirilla. alah...

rileev. ana iqalazei kirilla?

kirilla. arəchara... apolicmestr... apolicia... akazakja. vəla
auaa... a və uardənkuu... ha! iasueit.

rileev. uca, a! aartnə, zegiə auj. (ajada asaxia).

aparda

abıbaı asaxia.

(14-15 dekabr mza auəxa. azən axan ermitazı azal abza sce-
noup. auada aamtala iqaçoup nikolai ikabineınə. aştol ekupsa
qonə a! iadgəlop, ikuupakiaad raja, daxapoup ageneral
levaşev. akabinet daaynəçnə azal daaynaloit nikolai pavel-ipa).

nikolai pavel-ipa. ajabı vəcs iqouzi?

levaşev. auaa rərbaandayıra iapup, uxackə ahəntkar
(ogıraxı azal açəxuala daaynaloit ageneral benkendorf).

nikolai pavel-ipa. abar aleksandr xristofor-ipagiə. (dəni-
dolanə). auəskua spaqou?

benkendorf. uxackə, ahəntkar 25 raqara irbaandayınə
axan aqnə iaargəeit. arbaandayra daarı imantalanə imyasueit.
aguəorra səmoup uərt zegiə ipşaanə ihaandayəp-ha.

nikolai pavel-ipa. uərt abatakəu?

benkendorf. apodval aqnə, uxackə, ahəntkar. iououangia
ixiqoit.

nikolai pavel-ipa. ibaandayəp-asaldatja abatakəu?

benkendorf. aətraj aqnə iynahcaləeit, aynauəçqalagie
adnəqalagie axıyara iapup.

nikolai pavel-ipa. (daaxucnə). asaldatja irah səxizala
uərt şatasəmço.

benkendorf. isahaueit, uxackə, ahəntkar, axa makiana
iaamtamha səqoup.

nikolai pavel-ipa. uəs iatəxəup ikunagoup asaldatja
ellərkaaracə rhəntkar aiaşamya səmyapigo, işeillikaaz uərt şjou
ricarjei axumgakua afrak zıu rələei.

benkendorf. uxackə, ahəntkar, uərt abunt qaçajei aia-
kobineçjei axakuitra rutoma?

nikolai pavel-ipa. ispa? aleksandr xristofor-ipa, uəra
ahəntkar, ayəza bzia, ckia deilkaanə duzəmdəruazaap.

benkendorf. satomçan ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. ari zakuəzei, abaandayja znu ouma?

benkendorf. aai, uxackə ahəntkar. (irkueit).

nikolai pavel-ipa. (dapxiot). trubeckoi, rileev, ka x o v s k i,
bestuşev, ştengelı, odoevski, botenkov, şıepin-rastakovski,
ubas egiərtgiə.

benkendorf. trubeckoi uərt xadas—dikʔators drəmoup...
nikolai pavel-ipa. ai, ai... isouhaxeit. ui axada dikʔa-
tor rapxiasa hiazçaap. skabinet aqnə dəszaargarapa iqaçə.

benkendorf. (afelideger iaxi). preobrazenʔ apolk leib-
gvardiaʔ apolkovnik baandayə trubeckoi.

afelideger. priobrazenʔ apolk leib-gvardiaʔ apolkovnik
baandayə trubeckoi. (ubas adezurnaja ekuʔərtueit).

nikolai pavel-ipa. (benkendorf ijya inapə nkəlxnə ika-
binet axi digoit). egiərt urəpxia, uəs hatərkuçarada.

benkendorf. isahait, uxačkə ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. abtənxa baaps dsouit aleksandr
iqənʔ... auaa xumgakua rəfata rhait. ahəntkarra lartoup... laʔa-
cəpxiasa iqahço daara hazxucroup, mamzar htanarxoit... ari
abʔarak apxəz baapskua srəroup... aleksandr xristofor-ipa syəza
bzia, uara suəkuguəoueit. uara usəcxəraanə uərt sərjənuər-
xaroup.

benkendorf. (nikolai pavel-ipa ijya daguzueit). uxačkə
ahəntkar, uara iaxia inarknə utənynə uəjar qaloit uərt zegiə
hnapəʔə iqoup.

nikolai pavel-ipa. uərt... uərt rəda iqou?

benkendorf. anja imyala uərt zegiə nharʔap.

nikolai pavel-ipa. uəs uguə iaanagoma?

benkendorf. agura ganə səqoup, uxačkə, ahəntkar. (tru-
beckoi daaynargaloit. benkendorf dcoit).

nikolai pavel-ipa. (ixə-iʔə iaraznak aʔapsaxueit. dgua-
anə dgəloit. oyə diʔlarəʔə iʔəqaiçoit. ilakua amca xəlanə ijəm-
ora aqənʔ. ibʔala iudərrəʔə iqoup eigzara şəqaimço). uara...
uara trubeckoi uouma?

trubeckoi. usʔqroup, uxačkə ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. (auadaʔə daaləei yeinə, trubeckoi
dnaidgəlanə diʔapsua). uara aihabəra upsaxəit.

trubeckoi. satoumçan, sara iacə aştəb aqnə skuit uxačkə,
ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. ʔumtən! (apauza). uara udikʔato-
rup. art aiakobinec laxiəʔkuagiə xadas urəmoup.

trubeckoi. uərt dara rxala salərxəit ismazçaazakua.

nikolai pavel-ipa. mcup! amc uhoit!

trubeckoi. uxačkə ahəntkar, agura zlougəşa, sara abunt-
qaçaʔə srəcnə, senat adaqnə səqaməzt.

nikolai pavel-ipa. izdərueit uara anjagiə aystaagiə
ajəmza rzouərkueit... uara upşən... dara iaainə iqalar, uara uərt

urəlamzaauazi. uara hara htaxara utaxən, axa sara szən sənja-
xul şəʔəi gəlt... ahə, isah iudərua...

trubeckoi. sara, iaxeilaxəsuaʔ srəlaməzt, uxačkə, ahə-
ntkar.

nikolai pavel-ipa. izakəuzi uara, uco-uaaua abunt
alamzt ha isouho... uara axumga, inajəjo ahəntkar du ioup...
aiəşa haroup iataxəu aʔərquşrakum!

trubeckoi. sara aiəşoup ishaz, uxačkə ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. ʔumtən! (apauza). iha?

trubeckoi. uxačkə, ahəntkar, uara uʔara, sara aurəs tanad
alaməs iaçanakuam.

nikolai pavel-ipa. uxumgoup, uara, uurəs taudəm,
axa... benkendorf... benkendorf... ageneral benkendorf! (benken-
dorf daaynaşəloit). uaagara zəʔgiəxazei?

benkendorf. iutaxəuzi, uxačkə, ahəntkar?

nikolai pavel-ipa. dəlfə ari apxamfa! aiəşa ihom, afi-
lasofia dalaʔajəit. oʔəʔqia səla dapərganə dəlfə!

trubeckoi. (nikolai pavel-ipa iapxia dlamxnşgəloit. inapə
daguzueit, iihara iʔamfo, ilaəwəzə auua). uxačkə ahəntkar, srəc-
hala, stoumərzan!.. sara uara uzən guək, psək ala səqazaauəit.

nikolai pavel-ipa. sara uara umaçurei uiaşərei, anja
iqsəup, sarguaqua səqam. aiəşa souhou?

trubeckoi. (inapə daguzua). mazaha akgiə uəçaskuam
shəntkar.

nikolai pavel-ipa. (pfala dnaigutasla, dnaskianə ila
jəçərpşnə dixuapşueit). ibzioup... sara ekusərxəit upstazaara...
amala iudəruazaait iqalakuaz rədagie, uargie egiərtgie iguə
itakuaz şuho... ageneral levasəv! (levasəv daaynaşəloit).

levasəv. iutaxəuzi uxačkə, ahəntkar?

nikolai pavel-ipa. ana dganə iaja iʔəx. uixuapşif
uara. dsəhoit datasəmçarazən, ipsə ekusərxəit sara, aiəşa ihar.
(trubeckoi iaxi). ugəlanə uicca., benkendorf, uargie uafstan iaja
iʔəx!

benkendorf. isahait, uxačkə, ahəntkar. (trubeckoi levasə-
vi coit arəmaraxi ala).

nikolai pavel-ipa. ita trubeckoi zegiə ihaşt.

benkendorf. afra şaqa daʔlazi.

nikolai pavel-ipa. abunt qaçayja zegiə ari eipş ilar-
gudakuazar, uəsqa ui aqara ilartaxomzt hara hzən. iqada ua
uaha?

benkendorf. rileev, uxačkə ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. daag araxi. ui izbaxu akarkua isahait, ajaenraala xumgakuagiə šiyuagiə zdəruet.

benkendorf. (azal aʔə dneinə aprikaz qaiçoit). abaan-dayə rileev daajg, ixackə ahəntkar ikabinet aqnə.

afelideger. isahait uxackə. (dcoit).

nikolai pavel-ipa. ari iakuzma zajaenraala xumga xuykua rəla arakyaev bziayu du dzərgoz?

benkendorf. ixata, uxackə ahəntkar...

nikolai pavel-ipa. ui domazaap... aa, ajaenraala xəryagakua iyueit.

benkendorf. ui iynə eizartoup. iuada ştabup abunt qa-çaja rzən. dazəkne oyə dibaraʔə dxadoup aidkəlaʔə..., auəs zegiə eiçazqio iara ioup.

nikolai pavel-ipa. lassə daarguou?

benkendorf. (azalaxi dəpşua. daaynargaloit rileev). abar daargoit iara.

nikolai pavel-ipa. uara dəryagiəx anaxi uca, uanpi uzəryla!

benkendorf. isahait, uxackə, ahəntkar (dcoit). (rileev daaynargaloit).

nikolai pavel-ipa. (rileev dipəloit iʔərxaanə. ixə-iʔə ərpskanə. ilakua axaarei arazrei xəubaalo iʔəqaçanə). sara uara suəpxeit... (aspisok dlixuapşnə). kandrafi fiodor-ipa, ahəntkar inapaçaqa iqou reips akumkua, eqarou auaa şeiçajo eips hjaracə... uʔa.

rileev. (dgəlop).

nikolai pavel-ipa. (dneinə iija aankəlanə dərpo). suəhoit uʔaracə, aqən xuapşra qamçakua. sara səsledovəteləm. sagiəzbyəm uara uzən, anja uara duzəzbyup..., anja atak iutap. sara, uara ueips səpsadgiəlgə səuaajlargiə rzən abziara staxəup, axa hara eba-epşnə abzia qaçara haxuapşueit. kandrafi fiodor-ipa umla upxamla isah... ailayəntrei akuparei aqənza laazgaz.

rileev. ajlar rguaqrei rrəcharei. urəşpəlan zegiə ikuueit, iboiit akuoiarakua iqou aqənʔ... iaxabalakgiə azakuandara əqoup...

nikolai pavel-ipa. daara baapsroup. (dkupsəuhaueit) iqaçapuzi hapsadgiəl aʔə arəcharei aguaqrei qamlaracə?

rileev. aguaqra qamlaracu?

nikolai pavel-ipa. aai, uguə iaanago sah. izdəruada ui sxə iarxuanə imyapəzgar.

rileev. ahəntkar, uara iuuəluu uəmyra ieiçoukracə. ajlari uarə iəizʔəkne igəlanə, ahəntkarra napxgara azəjuracə... auaaajlar iəiləpup akonstitucia, eizgarup uərt iəilərxəz iqazçaşa azakuan uəçəkua jlarə rəpstazaara aionəzʔəşa.

nikolai pavel-ipa. art rənagzarazə leidkəla plans iamou aonhar qalaru?

rileev. iuashap. uxackə.

nikolai pavel-ipa. sara ahəntkarra sanaxagəloz aʔnə, aonhar leidkəla iətaxəz mħakua bqarla akupara iəaləgazi? ala aonhar? sarei səjla auaa zegi rəpstazaara iəlixrac itaxəup.

rileev. satoumçan, uxackə, aiaşa axəşho... uara ugura aonmzt... uara uqən eijou arəcharoup hzəzpşəz.

nikolai pavel-ipa. (dkupsəuhaueit). sara sqənʔ eijou arəchara, izban?

rileev. hara uaadərit ahəntkarra uaxagəlaanzapi uxuap-akua...

nikolai pavel-ipa. iəmyafazei lara?

rileev. 1801 şəkusa rzə açara zmanə pxiaçəla uas iqaz aonhar aleksandr igura rgəeit. ui iqənʔ iəzpşən aionʔrei apsta-zaara bziei... urəşpəlan əmra yəkupxəeit ha iqan, axa iqaləeit aonhar laşca, ui daxənza həntkarz. uara uqnərgiə afeikua laşca-kun hzəzpşəz. zəpsadgiəl guək ala izbo rzə ari iərtaxəeit. hara iəhəhəuan jlarə rguaqbtə... uxackə, iəşəkusala ikuueit, iəizueit urəşpəla... hara iəhəzbit iəait aamta-ha. akər çueit jlarə axaku-itarətaʔuitəi... urəşpəlan auaaajlar du eionu apstazaara rtaxəup.

nikolai pavel-ipa. ari zegiə iəpərxagou sara sakuu?

rileev. aai, uara uəhəntkarraqənʔ hara əjgiara həzpşən.

nikolai pavel-ipa. (rileev iihəz iguə iəxuazla. iara axara şidu gueitazla. dyagəlanə apenqər dyadgəloit, adaxiə aonhar laşcara dazəpşua). oç çxə laşcou, sara səpsadgiəl azəhan aonhar aonhar laşca staxəm. sara şhəntkarxoithagiə səqəzamzt... sara kəpusk seihəbnə sqəloit-ha akun sşəqaz... ex, kandrafi fiodor-ipa, kandrafi fiodor-ipa! (apauza maqnə). ipsəz ahəntkar iəşi-kuguəuaz daxəmnəquaz, sara səjgiara macara axəjdəruaz aqənʔ bziarak sara sqənʔ iəzpşəmzt.

rileev. iiaşoup, uxackə...

nikolai pavel-ipa. agura ga, sara gutəkəs isəmu hapsadgiəl axurakua rəronaroup, rəxulʔroup... kandrafi, fiodor-ipa, sara arəchara iqoui apstazaara jgei reionʔroup szəstou.

rileev. uxackə, zegiə, unapəwə iqouɐ... zegiə uara iuxiə
pɕup. uara axakuitra rəztaz həntkarnə uqalar, uara uəxiɜ bzi
psra akuxom urəs jlari, urəs bəzlei əqanaça...

nikolai pavel-ipa. (iɐuɐuɐuənə). kandraɕi fiodor-ipa
uəntkar iaja agura ga, ari sara iqasçoiɕ, iqasçoiɕ zegiə sara
isapgəlargiə. (inapə aaimixueit). itabup, umlakua aiaša axsou-
haz. uara uiašara iakunago ahatər akusçap. aurəs həntkar
imyapigoit, aurəs aaməsta iapou.

rileev. (daatrəsueit, ixə lxɪəssueit).

nikolai pavel-ipa. iuəxiɜ?

rileev. satoumçan, uxackə, saapsoup... xaxa sməjact.

nikolai pavel-ipa. sara usəraapseit səsuajajoz. sara
apslara uəstap. oɕə adəryagriəx haijajap. sara sguə iaanagoit
hara haikuɕap-ha haiərajaxarəm-ha. aleksandr xristofor-ipa
(rileev iaxɪ). benkendorf utəp iɪxəiap.

benkendorf. (daaynaloit). iutaxəuzi uxackə aəntkar?

nikolai pavel-ipa. kandraɕi fiodor-ipa dganə uada
manlak izəpsaa! ipsə ifap, daara daapsanə dəqouɐ. ifap azə-
han fiodor-ipa idça.

benkendorf. isahait, uxackə!

nikolai pavel-ipa. (rileev iaxɪ). sara unəskəlom. uəçx
aabziaxaaɕ!

rileev. uəçx aabziaxaaɕ uxackə, aəntkar. (rileevi benken-
dorfi azalala icoit).

levašev. (daaynašəloit). uxackə, aəntkar, abar trubeckoi
iajaxu.

nikolai pavel-ipa. astol ikuça.

levašev. isahait, uxackə. sara trubeckoi isteit azçaaratə
bonəc ianiçarcə.

nikolai pavel-ipa. [uaɕə sara sxala siajajoit. (benken-
dorfi daaynaloit).

nikolai pavel-ipa. itəp dəkuuçama?

benkendorf. aai, uxackə aəntkar.

nikolai pavel-ipa. ui iaajajafa oyə idəruazaroup.

benkendorf. uxackə, rileev daara akər duərguəoiɕ...

nikolai pavel-ipa. iaamtoup aleksandr xristofor-ipa
fta sara seilukaaracə, uərt sɕrəznəquo zegiə irahap. oɕə izəku-
sərguəorɜ oyə imaharoup... elukaau?

benkendorf. eiləskaait uxackə.

nikolai pavel-ipa. afəɕ rileev dšəyagəlalak araxɪ dəs-
zaag.

benkendorf. isahait, uxackə. oɕə uzajajaracə iutaxəda?
nikolai pavel-ipa. (aiquə dlaxuapɕnə). kaxovski.

benkendorf. isahaueit, uxackə. (dcanə afelideger iaħanə
iaueit).

nikolai pavel-ipa. levašev uara uizçaala, sara ui aam-
ləzə dzakuu eiləskaap. eilukaau?

levašev. eiləskaait, uxackə aəntkar. (dcoit astol daxa-
polt).

(nikolai pavel-ipei, benkendorfi ikəlpɕnə izəryueit).

levašev. araxɪ uai. uara iuəjlouzi?

kaxovski. sarou?

levašev. sara uara uoup szazçaaua?

kaxovski. uara sara suzəmdərçoi?

levašev. sara oɕə zaɕək oup uanəzbo.

kaxovski. ui iašoup, axa uara sara soup uzəpxia?

levašev. uəs iaformoup. suəhoit kunagala atak sutalaracə.

kaxovski. azamana, ibzioup. (askam daaxoit dɕaracə).

levašev. uaapsazar, uɕa.

kaxovski. spər iaħa izəmanialoup.

levašev. iuəjlouzei?

kaxovski. kaxovski piotr grigor-ipa, saamstoup, 28 šakusa
xəçueit. amaçura ialam poruɕikup... senat addu ailayənɕra
alan... zegiə uasəmħei?

levašev. map... agraɕ miloradov-ipa dəzfəz uara uouma?

kaxovski. dəsɕərgiə qalarən...

levašev. axa uara uoumi iəixsəz?

kaxovski. ikunaganə izbar dəsɕuan.

levašev. (ianiçoit).

nikolai pavel-ipa. (benkendorf iaxɪ). upɕi, zaqa bragip-
rou imou, aamstaraha akgiə ilam, nxayə qazfoup imou.

benkendorf. ui ian nxayək dlədəlkəlarar akuxap. aam-
lei anxayi rfa aneilala xumgak diit

nikolai pavel-ipa. araxɪ dəszaag.

benkendorf. isahaueit. (dcoit azalaxɪ kaxovski iaxɪ). ux-
ackə aəntkar duəpxioit.

kaxovski. (dyagəlanə benkendorf diccoit).

nikolai pavel-ipa. (guals pɕra itanə). uara hara zegiə
ħafra utaxən akuu?

kaxovski. iacə adəqnə uneir hara ataxəmɕt uahɕuan.

nikolai pavel-ipa. sarou?

kaxovski. aai... uara uxata, ui sara gutakəs isəman.
 nikolai pavel-ipa. izban? izzə? xəş iamazi?..
 kaxovski. sara ui kunagas ispxiazon...
 nikolai pavel-ipa. ahəntkar dufər urəspəla izlazeiou-
 xozip? jgiaras ilzəzuəzi ui aqara səljəmoixarəpə?
 kaxovski. uara uxata uaxi oiaraha akgiə səmam.
 nikolai pavel-ipa. uara urespublikanecuma?
 kaxovski. aai.
 nikolai pavel-ipa. ageneral levəşev!

(daaynaləit levəşev).

levəşev. iutaxəuzei, uxackə, ahəntkar?
 nikolai pavel-ipa. azcaagar bonəc it... axan aqnə
 auada... akiaadi amilani it iylaait.
 levəşev. isahait, uxackə ahəntkar. (levəşev dcoit).
 nikolai pavel-ipa. ageneral levəşev!
 (levəşev dgiəqueit).

nikolai pavel-ipa. (afləha). afaṛ, ajṛ, atatən ubəş
 egiərtgiə lərməigzan. İxaanə ləqaz... elukaau?
 levəşev. eiləskaait, uxackə ahəntkar.
 benkendorf. uxackə, ari zegiə reiha dīartoup.
 nikolai pavel-ipa. ui yafom. ui dbaapsup, dxumgoup,
 dəjgioup... benkendorf, robesper şaqə dieipsuzi.
 benkendorf. diepsiqioup, uxackə ahəntkar.
 nikolai pavel-ipa. ui uəs hiznəquaroup, iṛə ikuşahatnə
 zegiə haiharəpə. ialou rəxiəskua iharharəpə... dharguəoup iara
 ignə iaxuaracə, ahəntkarra saqucnə arespublika sakusərgələfə...
 ha-ha-ha! arespublika! ha-ha-ha!
 benkendorf. (ahəntkar ignə iaxuaracə dicəyqoit).

aparda.

aabəpi asaxia.

ianvar 1826 şəkusa rzə. ascena şəxəiac ala ixəioup, nikolai
 pavel-ipa alquə yərtə astol aṛə dəqoup.

(dnəynaşəloit benkendorf).

benkendorf. uxackə ahəntkar, sara uguə iaxuaşaz ajabṛk
 aazgəeit. pestəli ixatəi egiərt abunt qaçaṛei aybəpi ar rəqənt
 iknə iaargəeit. aladaṛi aidkəla ialou zegiə ojəšta hnəpaqnə
 iqoup. (iirkueit zegiə znu alquə).

nikolai pavel-ipa. (alquə dlaxuapşnə) muraviov-apo-
 stol, bestuzev-riumin... art rouma qernigovsk apolk kiev açaqa
 abunt iaxagələz?

benkendorf. iara uəsıqioup, uxackə. peterburg iajlaracə
 rguə itan, axa hara imanlalənə raagəfa hakulan iaagəeit, araxi
 dara rguə işaanagoz eihagiə ilasnə. uərt hara apošta ṛuardən
 xpa zcaṛəz ala iaagəeit. bestuzev-riumin 23 şəkusa zxəcuə
 ykuna xuyək ioup, axa auəskua rajanə iqaiṛeit. pestəli dzəp-
 son dərnə lajaja imazamkua iənkəlanə dəqoup. axuladja zegiə
 reiha dquşup.

nikolai pavel-ipa. daajg bestuzev-riumin, nas egiərtgiə.

benkendorf. isahauəit, uxackə, ahəntkar (azal aṛə dneinə
 afelideger aprikaz iitoit).

nikolai pavel-ipa. (diftalanə azalaxi dcoit) levəşev
 dabaqou?

benkendorf. rajaxu rəixueit.

nikolai pavel-ipa. iah, ui rajaxu anəṛṛixua dxaanə,
 dgubzəoinə dqalaracə. uərt rṛə akuləra ataxəup maza rəmṛa-
 xracə. hara haxuladra ialou zegiə əcahxərc, mamzar eskiəngiə
 hīartaxoit, uca. (dəynərgəloit bestuzev-riumin, benkendorf dcoit).

nikolai pavel-ipa. (bestuzev-riumin dnaldgəlanə aj guaa
 aips iṛərxanə). iqauçozei uara alah iinəḥaşə? (ijya inapə
 kələxnə auadaqnə dleiga-yeigoit) amala iqauçazoup asir! bṛə-
 lyək asaldat rbuntə peterburgqa iuəmanə ucaranə utaxən. pap
 rəchak vasilevski aṛə dupqarə akə aauəgəmxəeit... auxuama
 aqnə anja diṛəḥeit... akatixiz ixumganə iyəz dauəṛpxeit...

buntit, anja iřakum lixjajeit. ai, ai, ai upxamfazoï... ai, ai, ai upxamfazoï arpəs.

bestuzev-riumin. uxačkə ahəntkar...

nikolai pavel-ipa. (ahaxa imtakua) sara izdərueit uara iuhařa. haquçəp eouup axumarra, haljajap argama. upxamfazoï? iařanə pxafarami... sara uara ulakua rəla izboit uara uřə-pxafo, uara iudəruou ui azə (ixuda ala iirboit) axa auəskua zegiə snapaqnə iaxiəqou aporuqik uara, ui unasəpup. ačabərg gutəonomaala iuhar uatasçom... amala, uguə ialumərsən yəřə-kusaqa kavkazqa udəkusçar, amala aficer qin uəmsxuam, ua uxaçara arbara uəřap. İara İəplan ičagiə idumkua iqaməzt, ui zegiə uara isouhar.

bestuzev-riumin. uxačkə, ahəntkar, sara saxap uəs macara uashap.

nikolai pavel-ipa. uxařə macarou?

bestuzev-riumin. syəzja rřə səzhom.

nikolai pavel-ipa. ui uzmerhoda?

bestuzev-riumin. sara bařagiə sxaqnə iszaagom azə anapxayə İa səxiçarac.

nikolai pavel-ipa. uhəntkar dufər, uəsqaŋ iřpauəxi-zərçoz? sara sguə aartnə suajajoit, uargiə uəs usəznəqua. uara umfan, sara oy İfa kəřom. (İbřə psaxnə) aiařa zegi İa, ak sjuřaxər, uəsqaŋ uguə ialəmsaait. (dəryagiəx İjya İnapə nkə-ləxnə). sargiə səztagəlou daara İbziəsam (akabinet aqnə) hcap... sargiə səpsadgiəl sapou. (ikuçueit).

benkendorf. zaqa iuaa xjakuozei art, eiharak pesteli.

levařev. ahəntkar uərt rəmaza zegi eilərkaaş... eraznak akumxargiə xuqə-xuqla.

(daaynargaloit muraviov-apostol).

benkendorf. uara uřaargoz oğə ahəntkar iashap. (akabinetaxi dnapřnə) xuqək uaapřər akuxoit.

levařev. (muraviov-apostol dnaidgəlanə) izdəruada oğ eiha eilərganə iuhar azçaarakua iuəstaz rtak?

muraviov-apostol. iuashaxiou akgiə szacçom.

levařev. İara iguə İaanagozar qalan ahəntkar İara ilpərxagou itaxəup İa. İara İteimkərc dařtoup. ui suvorov aiařa axi-haz aqənp dateimçeit, dficarnə dqaiceit. (nikolai pavel-ipa akabinet aqnə daainə dzəryueit) azeips gunamsara iqaz oup izəxqia abunřa. ahəntkar itaxəup ui zəxqiaz apřaara ariəřara, İara axara İediçarc akum dzəřtou. İara İjdəruazaait pavel akři

piotr axpəřii rəřtra ialou uərt qaməoua rəkumçakua ahənt-karra macara dukua ialarçeit. auəs zegiə anaapřlak ahəntkar amnistia qaicərcə iguə itoup.

muraviov-apostol. ui sara agura səzgom.

nikolai pavel-ipa. (al aaimpaanə ařərha daaynařəloit. dğəřkkaraza, ixaxuə eilagəlanə, İla amcabz əçqio, iclamhakua exakřo) iudəruou uara hara İzakuanakua? iudəruou uara iuzə-řřu?... apřra! aġeneral levařev aiařa İa duřup. uara uxiař-xařoit... uara laməs zmazam oyup!

muraviov apostol. ui eips aja sara oğə zařək oup İan-sahaxiou.

nikolai pavel-ipa. daara İxiaazgoit... ui eijougiə uahara uəqoup. sara makiana İrəçasfoit... abunt qaçayə duoyəm, dhaiuanup... abunt qaçayə ajala akum İajajara řataxəu, qam-qəlou, İabaloup... İəpqařup... İara İajajara İalagaanza zegiə İəpqařar akun.

muraviov-apostol. daara itabup, uguə itaz axiuhaz.

nikolai pavel-ipa. aait uara... uara ala křatəgua bun-tyə, uara axumga uhəntkar uřpaiařajoi... İuxoumərřtən urəřpə-lan arguəqra řəqou...

muraviov-apostol. aai, ui axiəqou sara səpsadəgiəl azəhan daara irpxařagoup. sara iszelkaauam uara ui xizərħagas izumou.

nikolai pavel-ipa. (diřařřoit) axumga!.. uara aprapor-řřik duajajo qulouma, uara İuajajo uhəntkar, anja iqənp İazu İakup. (dnaidçueit) dəqla dəlpax dzəmnahə-aahua... dİəpqa... İpsə təİxaanza İisla, ařgia qazçaz İeips... səla dapəřəjga... abaa dtaİk... dtaİərbaa... (akabinet axi dcoit).

levařev. (muraviov-apostol dnaidgəlanə) uara uuoyə xja-rala İupərxagaz auəs uyapeit.

benkendorf. (nikolai pavel-ipa dİřtagəlanə dcoit) uxačkə, ahəntkar... ui aqara uguə uřaumərgan. ui axuřadja rqnə akrə zçazkua uayup, axa dərguaqzar zegiə İhoit. dharguaqər qalo uxačkə ahəntkar?

nikolai pavel-ipa. (apauza xuqək) map, ui zalřom. levařev İah pesteli araxi dszaaigarəřə.

benkendorf. izamanoup, uxačkə ahəntkar (dcoit. aza-ləqnə diřahaueit levařev) ahəntkar pesteli dəszaaigoit İheit. (levařev dxənhnə dcoit benkendorf dxənhueit ahəntkar daxiə-qou akabinet axi).

nikolai pavel-ipa. iuashaz naugzou?

naṭalia mixail-ipa. uara uzən uəs duum saatk apsta-
zaara rutar, zəpsə ştu abaa itazu... ari uara uhətkarra iapər-
xagouma? iləkuam ua itakəu, uapəysoup.

nikolai pavel-ipa. axa uərt auaa sara isaoroup:

naṭalia mixail-ipa. uərt uəraja rakuzargiə, iaçaxaz
uaaup. iiaaiz iaçaxar şatarak rzimur ouma?

nikolai pavel-ipa. aa, şatarak rzimur oup, aoiə dlar-
toup ipsə ixlaanza... axa bara ibara bakuitəşueit. (astol dnad-
gəlanə iyueit) abar azin, abaaxiə bca... sara dbəstoit afelideger,
afelideger!

afelideger. uzsəpxiazi, uxaçkə ahəntkar?

nikolai pavel-ipa. (aikuə iiyəz iirkueit) abaa akamen-
dant iqənza dga!

afelideger. isahaueit, uxaçkə ahəntkar.

naṭalia mixail-ipa. (diexərxuanə dcoit, afelideger,
dləftaloit).

nikolai pavel-ipa. bziala! (iznapək astol inəkuçanə,
egi inapə isiurtiuk axuda intaçanə dxucueit. benkendorf. le-
vəşvi aaynaşəloit. ahəntkar dəşxucua anərbalak aī aqnə rpaanər-
kəloit.)

nikolai pavel-ipa. deişkaaup, dəbzioup... ajagiə ləoup,
xuqəkgiə sguə daaxueit. (apauza maıynə) aai, aai, ui lguə qaça-
tup, rileev iyəzjei iarei şup!..

aparda.

ajbəri asaxia.

abjbəri asaxia axəiafala ixəioup, axa levəşev iştol azal aqnə
iqazam.

benkendorf. (azal aqnə ahəntkar iaaira dazpsup. xaranp
ahəntkari aqaruəljei asalam şeimərdo uahaueit. daaskiacəp-
xiazə abjkua eha iaaiguanə igoit).

nikolai pavel-ipa. (daaynaşəloit). mşəbzia aleksandr
xristofor-ipa!

benkendorf. bzia ubaait, uxaçkə ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. ihala benkendorf.

benkendorf. uxaçkə, ahəntkar, iaxia xsaatk açx azən
abaaqnə ajgiauja rileev, pesteli, kaxovski, muraviov-apostol,
bestuzev riumin, uara iqauçaz ahaxia amqala iknahanə irliş. uara
iqauçaz adçala auəs myapagoup. ianknarhauaz xyək rşaxa pjeit,
axa ageneral kutuzov dmaqanamxəit, etakneihait.

nikolai pavel-ipa. afərxəça, kutuzov... daxmaqanamxaz
daara ibzioup. zşaxa pjakuada?

benkendorf. rileev, muraviov-apostol, kaxovski. kaxovski
ayənp iknaharaan uara uzən iakum ajakua ihon.

nikolai pavel-ipa. ui axumga, kaxovski ipsə naixlaansa
dəşiakobinecəz daanxəit.

benkendorf. uərt zegiə uəs iqoup.

nikolai pavel-ipa. (ilaxi iqəmf isaşueit). anja iqfarəla
səpsadgiəl srəckeit uərt axumgakua rəla. oje daara axəxiyara
htaxəup, uərt zegiə makiana hnapaqnə iqam. uərt maza irədgə-
lou auaa rajoup sara sguə iaanagoit uərt iriyou axan aynaue-
çqa amaçura dukua zmou irəloup-ha. zegiə sara bzia sərbom,
izban akuzar, sara aiaşa myapəzgoit. uərt irtaxəm sara ahənt-
karra saxagəlara. uərt kanstantin dərtaxəup. uərt daara guaxuas
iqarçon səxulamla aankəlanə sərfər. sab psataşkuakua işizəruəz
aipş. (ilaxi iqəmf isaşueit). sab psataşkuakua, uara guaqrəla
utaxəit.

benkendorf. uxaçkə, ahəntkar, ari auəs daara akrəzxə-
çua akoup. oje iaamtam iyajei-xubaşəkusa rəştaxi iqalaz agua-
larlara. axapəzara aşəlaqnə iazhaueit. ui xuawərup, afklapşra
ataxəup... zəxzapəzarənə iaaguahtaz jgiams iakurialatup.

nikolai pavel-ipa. ai, ai, aleksandr xristofor-ipa, iybo-
utroun, ixpoutroun... ijaboutroun usklapsrei uguwanrei. ana-
pxajei ajgiahajei rəpxiazara iazərhaup. uara azandarmja
rsef iudəruazaroup aṗəlaṗə iqalakuo zegiə. apara uameigzan,
esəmsə aknaharta rṗəcxozargiə qačarəs ihauazargiə sara
gušatara qascom. sara zegiə agura dsərgap urəspəlan axagə-
lara sara iṣṣəlšo. urəspəla agazaja, aonəyja, axumgaja irṗə-
loun. uərt rnapxgara zəlšo ui ahəntkar ioup-iajəmlo, uərt
rəxudakua axssara... afra rajanə iqahçar, ailayəntra-ḥa akgiə
qalom. urəspəla eipšu aṗəlaqnə axakuitra ḥa akgiəqamza-
roup.

benkendorf. aai, uxackə ahəntkar, aurəskua zənask dəṗa
uaajloun, saqa iunqo, iufua ubri aqara iquṣxoit, imanlalaxoit,
aurəskua jgia zxamštua uaaup. aurəs nxayə dərqalazar .bzia
iboit, izəpqogə bzia dərboit. aquṣ aja iauho ualagar izeil-
kaauam, ijya aqamukua ajučo ualagar eiləikaueit. psata
škuakua, ari aneiləikaa areformakua dərquačən arakyeev drə-
jiceit.

nikolai pavel-ipa. benkendorf, ajlar ari afrakua iqah-
čaz špa rədərəkələei?

benkendorf. zegiə alara rxapanə iqoup, zegiə eilərkaait
ahəntkarra ououanə unapaqnə iṣaaugaz, uəsjgiak ruəmou
ajakgiə zamxahaz ipstazaara dšalčuə.

nikolai pavel-ipa. aai, aai, egzarada, šatarada, sara
sguə iaanagon afra zkuəz rəpstazaara aikurxarazə ahara qarčap
ḥa. aybagiə akoup, sara uərt apstazaara rəstoməzt.

benkendorf. iḱnarhaz rəpsə rəxlaanza irhac rhon. uərt
xiəmzoiei pxafarei ḥa akgiə rənamzt...

nikolai pavel-ipa. anja iqfarala ajgiouja rxadakua
hrəlgəeit.. egiərt azbra du akaṭorga rəkurčeit... aa... benken-
dori šaqayə əqada uərt?

benkendorf. iyək inareilhaup, uxackə, ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. sara səxizala akandalkua rəfačanə
sibir auəsjgia aura irəftaait. uərt rkandalkua rəpsaxənzatou
irəfrəmxəait. uərt rkandal abtə gaait pəterburgnəi sibirnza.
ui zbo zxəzapəzarənə iqou irdəraait aurəs hənkar šataraha
akgiə šəqaimčo.

benkendorf. isahait, uxackə, ahəntkar, uara iṣuhaz zegiə
nagzaxoit.

levašev. (daaynašəloit). uxackə, ahəntkar, iḱnahənə irfəz
rileev iphəs uzəpxiaz daanə dəqoup duədəkələoma?

benkendorf. inasəgzeit, uxackə, ahəntkar. axufadja zegiə
reiha/pesteli oyə iləmha izəltup. ui 14 dekabr mza azən ara
abunt xadas damazar uəs hiziaaluaməzt. (azal axi dnapšnə)
aban daargoit.

nikolai pavel-ipa. ibzioup, uca. (benkendorf dcoit).

levašev. (pesteli iaxi) apolkovnik, agura usərgoit ahənt-
kar aiaša macara ailkaara šitaxəu, ui uara uateiçom...

nikolai pavel-ipa. sara daara gualas isəmoup uara
ueipš aoy quṣ as alasra axəixiəz. uara myakə eonufeit pğə-
lara.

pesteli. uxackə, ahəntkar, uəs zəzuəz hamyakua evgoup
azoup.

nikolai pavel-ipa. (dneinə dnaidgəlanə ilakua dxəp-
šəlo) hamyakua evganu?

pesteli. akrə čueit eivgouiṭteit

nikolai pavel-ipa. uajəmyafazaait.

pesteli. oo, map.

nikolai pavel-ipa. uara ueipš iqou auaa sara daara
istaxəup.

pesteli. iaba?

nikolai pavel-ipa. ahəntkar uəs napxgara aqnə. uara
uguə iabaanagaz?

pesteli. ai ououakua axiarkəu aynuəçqa.

nikolai pavel-ipa. uara abunt iqakuaz rəla uzəpsou
hhozar, uknahənə afragiə ujməup, axa uara apolitika uəskua
imyapugoz uyafanə imyapugozar, sara uatascom, iszaaiguou
oynə uqasçoit. suəhoit utaracə. (apauza xuynə) atak zəqaumčo-
zei?.. ui azxucrazə aamta utaxəzar sara guaxuas iqəčanə iuə-
stoit.

pesteli. hzəzxucəzei ahəntkar, uxackə... pesteli ixizi ila-
məsi rəla dəxuhaxutuam... pesteli ixə oyə iirxuhauam.

nikolai pavel-ipa. (iguəpsaxə eibaknə akabinet aqnə
dləei-yeiua) axi, alaməs, zmou gukala ahəntkar izə iqou
iakup. ui xizup, axa abunt qačay ui iapam. uara uab psata
škuakua, ahəntkar izən guək psək ala dəqan.

pesteli. ab dšəqaz apa dqamlar alšoit.

nikolai pavel-ipa. (ibtə psaxnə) uara iqouçakuaz
egiərt raja xutakua rçənt iaadərueit.

pesteli. (pəxia dšəqaz eipš iṗəqačanə) ui sara map ajəs-
kuam.

nikolai pavel-ipa. uara ladapi maza eidkəla xadas uaman.

pesteli. ui sara sakuşahatxoit.

nikolai pavel-ipa. uara ayadapi maza aidkəla xadara uauracə utaxən, axa trubeckoi dupərxagaxəit.

pesteli. sara axadara akuməzt szəltaz, uərt aidkəlakua reidcarakun.

nikolai pavel-ipa. uara uzəltaz uiaqara iuadayəm... (iaraznak daalqianə) uara uərt aidkəlakua reidcarazə uzəjaja-kuodaz?

pesteli. ui azə uara uəjgia həja urəzcaala.

nikolai pavel-ipa. (imynə) sara szəzcaaua uara uoup.

pesteli. (ixə hatər akuçanə) ui atak sara iuashom.

nikolai pavel-ipa. izban?

pesteli. sara səjgiahaynə sqamlact.

nikolai pavel-ipa. oja uara uzustda?.. uara uzustda?..

pesteli. sara pavel ivan-ipa pesteli soup.

nikolai pavel-ipa. (deicakua) sara pavel ivan-ipa pesteli soup. ui ala isouharc iutaxəuzei uara axumga?

pesteli. səxiz dgiəl axaan ximəzoi akumulact.

nikolai pavel-ipa. sara uara uknashaueit.

pesteli. (iihaz uqarxuəs ipxiazala) uara uxalou.

nikolai pavel-ipa. ui azə iqoup apalaqja.

pesteli. səpsadgiəl azə apsra ui ximəzoiəm, ui xizup.

nikolai pavel-ipa. ɸumtən! (apauza mərdukua. dneinə dnaidgəlanə ixə irçəsueit). başa umarahueit. sara isəpşaap dawa-kala uzəjajasa... hara aiaşa uharhap... ageneral levəşev!

levəşev. (daaynaloit).

nikolai pavel-ipa. ddəlgə! (pesteli levəşevi coit. akabinet daaynaşəloit benkendori).

nikolai pavel-ipa. pesteli trubeckoi eiɸargəl.

benkendori. isahaueit uxackə ahəntkar (azal aqnə iaaynaşəloit natalia mixail-iphai levəşevi).

levəşev. sbəhoit! (dzəkuɸaşa askam lirboit). ahəntkar ui aqara delaxam ha səqoup, bidikəlar qalap. (akabinet axi dcoit) uxackə ahəntkar, rileev iphəs uzzcaauaz, uzəpxiaz daait... izdəruada apxia sara slazcaar utaxəzar?

nikolai pavel-ipa. map... sara sxala... daaiaait.

levəşev. (natalia mixail-iphə laxi) bləei.. (akabinet axi dəyneiçoit).

nikolai pavel-ipa. (cashə dimbazola akraamta dləxua-mpşzo) bara rileev iphəs bouma?

natalia mixail-iphə. aai... sara kəndrat feodor-ipa rileev iphəs soup.

nikolai pavel-ipa. bara ui ala bəɸxuarçə btaxəmzaait?

natalia mixail-iphə. sara axaça ilə esəmşa səɸxuon.

nikolai pavel-ipa. apasa ahəntkarrazə dəjgia oynə dqalaanza ui qalon iaşanə.

natalia mixail-iphə. uara uzən ahəntkar, ui dəjgia-oyup, axa sara szən dsəqaz dənxeit.

nikolai pavel-ipa. bguə ispaanagoi, ixaroup bgua-xuou... (apauza xuynə). hai, aai satabəmçan. sbəhoit bɸaracən.

natalia mixail-iphə. iqan, zegiə irzeipşu agunamzarakua rajanə, ui oup omala oya ibaratə izəqala. auaa rxə zkurçaz, rxəp uəs azə akuzam, amillion uaa rənəsəp azoup... ataxəzargiə uərt myaxqiazaait... axa iaxicalak uərt sara səla ijjioujam, axa hatər du iapsou uaaup.

nikolai pavel-ipa. hə, bsaləjajo oup bara.. aa bara rileev akər izapsou iphəs boup. bara pesteli iaçkəsgie bejam-kua afilosofia baləjajoit. pesteli dəbdəruou?

natalia mixail-iphə. (daaxucnə) aa dəzbakuaxeit.

nikolai pavel-ipa. lassə-lassə dneilozu iara iqnə?

natalia mixail-iphə. map!

nikolai pavel-ipa. (dləzcaaru dləkuşahatxaru izəmdə-rua) bxaçei iarei lassə-lassə eikuləlozu... atquə rəbjazu, aplan-kua qarçon...

natalia mixail-iphə. sara ui sazkeləpşuaməzt, nasgie ui auəs saftaməzt. suəhoit ahəntkar, ui aips azcaarakua uaha sumtarçə.

nikolai pavel-ipa. bxaça iuəs səmariarc btaxəzar aiaşa sabharoup sara. akgiə bəmzan, mamzar axara bxə iakuça, sara sguaara marioup, sguaar bargiə bəşatom.

natalia mixail-iphə. sargiə ui auəs sadəlkəloma?

nikolai pavel-ipa. (dmakarla) bara ui ibəmdərərçə zal-şom iəynə bxaçei egiərti iqarçoz auəskua.

natalia mixail-iphə. sara, zxaça bzia dəzbo, zxuupə dnəquzgo phəsup, apolitiqa uəs sara isuəsəm.

nikolai pavel-ipa. axa bara, iqaiçoz bacxəraayəmzi?

natalia mixail-iphə. darbanzaalakgiə əphəs bzia, zxə hatər akuzçə, lxaça iuəs dacxəraayup, dazɸləmhaup.

nikolai pavel-ipa. dəjgiarsyəzargiu? dxumgazargiu?

natalia mixail-ipha. sara sxaça izən ui aipş iqou sxa itařom. ui xar zmam, akrə eiləzkaaua, laməs zmoü oyup.

nikolai pavel-ipa. xar zmam auaa iařakua azazala rəla apxia dəgřiarşyup, dxumgoup.

natalia mixail-ipha. ařəntkar, suəhoit uəsmajharcə.

nikolai pavel-ipa. sara bara bqne səmneiit, bara boup sara sqnə iaaiž, ubri aqənt sbəhoit ckia bxucnə atak qabçalarcə, bzajajo dəbxabmərştracə. ařə iapşnə ajajala řədmərçazozi?

natalia mixail-ipha. sara uzçaarakua rəqənt akgiə szeləmkəait. uara uszəzəryracə utaxəm, səzçaarei sajharei uařup.

nikolai pavel-ipa. bara bəphəs oeyup. abunt qaçaja pətyək rakumzar, as bara beipş sajjara oyə izəguonuaməzt.

natalia mixail-ipha. satoumçan, uxačkə. uara uajajarəzən ara iřapu ala amci ařəxuapxiəzi řəřup, ui sara isəqazlam.

nikolai pavel-ipa. ařgia-məřgia ařhara bara ibəqazloma?

natalia mixail-ipha. uszəzçaaua atak uəstoit.

nikolai pavel-ipa. bara abart atakkua iqabço rzən abaaqnə egiərt brəctakřup. (apauza xuynə) bəzsəharcə ibtaxəuzei?

natalia mixail-ipha. ojřta akgiə.

nikolai pavel-ipa. sbəhoit bəmguaaracə. sargiə tənura səmam. řto sərhaua oup səpstazaara řəmyapəzgo. sara isəkurřanə iqou zegiə saoraja roup. guk ala iszəqou mařup. sara oyə igura səzgom. řəntkarra sərououaracə staxəzar řatara qasəmçaroup. guřatara qasçar liudovik 16-ři ixiz səxiueit. francəz řəlan axumgakua, ařəçakua arevoliucia rtaxxəeit... ua amagu qaçaja aoy dura iařtaləeit. ara auaa duja axiz du iřəmaz iaxiərgara rzəmdərua ianalaga aiçbəra rtaxxəeit akuu? iha bara bzəho.

natalia mixail-ipha. suəhoit, sxaça iuəs xuynək iuəřpsəřracə.

nikolai pavel-ipa. (ařhaxa ləmtakua) bguə bəřabmərgan, ojə řgiara dakusəřlom. bxaça iuəs səřpsəřueit: ui iřa kəřpom...

natalia mixail-ipha. suəhoit ibara sakuituřracə!

nikolai pavel-ipa. ui səřřom. azçaara ialəmgact... bara bakuitsřəř egiərtgiə akuitəřəř akuxoit. sara saapseit, uəřt rəhsakuei ranəřei rəřapxiəz saraapseit. sara amakra szəřhauam. isəmçəřuei isəhogiə řjəmořəup.

nikolai pavel-ipa. (iřhara izəmdərua). sara sləpřianⁿ daait uřou? exiou, lxaça danəř aftaxiu?... ui sara siməpřiazeit... levařev ui iləpřiaada? iləpřiaada? ilařhozi ui sara?

levařev. uxačkə, ařəntkar... auaa řřu ui iləzdəřřom.

nikolai pavel-ipa. nas sara souma ui lařho? benkendorf, dzaazei, dzəřtouzi ui?

benkendorf. uara adça iqouçaz ala sləpřeit uxačkə, ařəntkar.

nikolai pavel-ipa. ui sara isgualəřom.

benkendorf. məzkə apxia rileeva lqənt iħauitⁿ ařquə daxiuəřoz uxačkə, ařəntkar, lxaça iuəs urpsəřracə, uara lara lřala daaracə adça qouçeit.

nikolai pavel-ipa. axa ui uəsçan dmaařtei.

benkendorf. adəřra qalçeit lguə řəbaapsəz, lguə řəbziaxalak dşəauaz.

nikolai pavel-ipa. ui oj sara dsədəřkəlar ikunagam. (apauza xuynə) lara lguə, iaanagozei?

levařev. uara iřuguapřo, uxačkə. iləuřharcə dças iqauçozei?

nikolai pavel-ipa. ojə ařəntkar auəs řaja imouř, bizidkəlom. kutuzov dizçaarřə ilah. ui iouř ařra iaxəlapřəz, ui iləeiħap... mamzargiə baapřə ħa lahi... benkendorf ui lçəxuala suařajarc staxəup.

levařev. (dcoit).

nikolai pavel-ipa. benkendorf uara ui duədkəl.

benkendorf. isahaueit, uxačkə ařəntkar.

nikolai pavel-ipa. zaqa dəphəs bziouzei ui rileeva. (benkendorf dnaidgəlanə) ui ubri aipş blakuak lřouř... ləbla-kua rřəpřəlara řgiouř. ui ləblakua řartouř, sara sřəřřoit... ləbla oeyup... uxəpřəlar uja utzəzaaueit... ui daainə dancalak sguə sxa řpəmkua řqaloit, sxsəy eilagařa zboit... řəznə sara sqnə dmaaiua dqaça.

benkendorf. aguxiaa uřoumərgan uxačkə.

nikolai pavel-ipa. (benkendorf dnaixuapřueit, atak ħom, əxucra dařup. pəřrak uəs dəqouř, nas akəbineř axi dləeiueit, asarkiaqnə ixəiřə daxuapřueit).

benkendorf. (diřtaləne dneiueit). iuəxižei uxačkə?

nikolai pavel-ipa. (pəřrak řituam) xaxa çueit sřəpřəzueiřtei uəřt... uəřt axumgakua... (apauza mařnə) přəzk izbaz eskiaŋgiə səpřəzueit... abar uajəgi uəřt zboit... rileev ana dřouř, dsəhoit řlarə axakuitra rəřtaracə. səxiž aures řlar axiən-

zaqou, aurəs dgiəl axiənza naza-aazo iakunəho iqaloit-ha seihoit... abar kaxovskigio... ui dkələpšnə abragičas səla dxəp-səloit. ahəntkar xiz duup, uəs bzioup ha seihoit... muraviov-apostol ayənə raan sanizcaauaz ahəntkar anja diguapxom iheit, egi bestuzev-riumin axuə mələrlə axara zədxalaz ieipš ilə taa dsəxuapšueit. ilə tərxa axuəkua reipš ikiət axaara əkuçanə səgura ganə tabup iharala dsəxuapšueit. mələrlə uaxiakulaz sara uatascom ha iashoit. kavkazaxi maçura udəkusçoit ha dər-guomə ddəkusçeit aknahartaxi, iatascoməzt... iatascoməzt... iatascoməzt ajala, axa sguə itaknə isəmaz rtarxara... (apauza maynə) uərt uəs oyə dərzmənəquar alšoməzt. ajgioujei axum-gakuei rzən sara laməs səmam. aai, ajgiouja rzəhan sara səq-baroup, səmqup, şatara ha akgiə səmam, ibziou rzən shəntkar xaaup. uəs omi benkendorf?

benkendorf. iara, uəsıgioup, uxackə ahəntkar, uərt uara uşatara iapsaməzt.

nikolai pavel-ipa. uəs oup axa, uərt anəsgualalalak sara... (ajajara daaquçueit. daara dxuəcua akabinet aqnə anə-quara dalagoit. nas iaraznak ibtə rdunə, dguaanə, dəhho) naq... naq... İara axumgakual sara aleksandr ui iab irfəz igaga ipsaxiənzataz tənura inatomzt, ui ixaraz rajoup. ui iab drəlan... dara roup urəşəlan ahəntkarra axazərgəlaz. sara aleksandr sakum, sara nikolai akpi soup. sara nikolai akpi izakuanu ahəntkar soup! (ui aftaxi ixaəə daainə) sara jips dekabr azə adaqnə ant axumgakua səşəgəlanə axkua aəəv-səv ha isəv-qion axa...

benkendorf. uxackə, lapsam apxəz baajkua rzən axiaa aəərgara. apxəz baaps qazço ujei uji iaapsou oup...

nikolai pavel-ipa. (benkendorf daagudkəlanə) alek-sandr xristofor-ipa səxizala iqaça aprikaz. iyə. uaqə senat adaqnə ar rparad sədəşkəloit. auaa auxuamakuei, amanastir-kuei, anəxakuei aqarkuei rəmanə amitropolit rapxia dərgəlanə ui adaqnə ikəlsaait. auxuamakua rqnə mşap aəənə asarkial işasuz aipš iaslaait. adaqnə btəmz rapxia abunt qaçaja, guək ala iszəqaz smaçuja rfa axikarpəz iqasçarc staxəup açəxuəanpi sual, ala axikarpəz adini ahəntkari rzə ua isərgəloit auxuama, ianuçouma?

benkendorf. işuhazıqia ianəsçeit, uxackə ahəntkar.

nikolai pavel-ipa. exia sara səpsə sloit, oyə dsədəş-kəlom ahəntkarra uəs cəkə azə akuzargiə. saapseit sara alek-sandr xristofor-ipa... duədkəl ani... rileev iphəs... sara ui isəlşo

ala sləcxraayup... guaqra ləmazar... ilah ubas (benkendorf digu-ueit. dcoit akabinet axi).

benkendorf. afelideger!

afelideger. iutaxəuzei, uxackə?

benkendorf. ana apxia dəpsup rileev iphəs, uləpxia araxi.

afelideger. isahauet, uxackə. (dcoit, pətk anaçlak daa-ynaşəloit natalia mixail-ipha).

benkendorf. (dnalpəloit) ahəntkar daara deilaxoup, iaxia ixatala bara bizidkəlom... sbəhoit bparazə... ixackə, ahəntkar isədiçeit ibasharc lapşxaalada bəşnəmxo, ubri azən ibtaxəu sab-har, sara ui iləmhaqənza işnazgo agura bsərgoit, zegiə bəra işəbtaxəu işəqalo...

-natalia mixail-ipha. aleksandr xristofor-ipa, sara sguə baapsxaanza isahauan iəeimz ajakua... irhən pətyək afra rəku-loit ha.

benkendorf. iapsam, uhan-shankua rzəşərya.

natalia mixail-ipha. məzk çlaşt sxaça iqənə iquə smouiçtei. ui sara daara sartənquam.

benkendorf. bxaça iqənə alquəkua əqoup.

natalia mixail-ipha. iqoup uhou?.. nas uərt sara izə-smouazi?

benkendorf. uərt aamtala inkəlan.

natalia mixail-ipha. ui zəxqiazei?

benkendorf. ahəntkarra uəs du ailkaarazə iataxəup. İta bara iboueit uərt... iboueit uaqə iaxəgamkuan.

natalia mixail-ipha. itabup... aleksandr xristofor-ipa...

benkendorf. enagi səxəioup ibtaxəu azən natalia mixail-ipha.

natalia mixail-ipha. suəhoit sxaça ibara sakuitur-racə...

benkendorf. (gəzmalla dıajqunə) daara guaxuas iqaçou axa...

natalia mixail-ipha. izban? yəmz çueit sara ui dsəm-beiçtei.

benkendorf. şaqə çua ui uəsəm, axa bara bzəho sara zənaskgiə isəlşom.

natalia mixail-ipha. uəs anakuxa ahəntkar iləmha aqənza isəznag.

benkendorf. oİta ui azəhan ahəntkargiə akgiə ilşom.

natalia mixail-ipha. ari axuəy azəngiə map şjikuama?

benkendorf. iqoup auəskua aoyəşəysa iləmşo...

natalia mixail-ipha. (dnaidqianə ja ɣəla ildəru
lguorakua zegiə rçəxua şəpɣaz, xagaças ləla tərɣaxa dəpsue
uəs akuzar, sara isahaz çabərgəzma! ui ahəntkar ihaxiala d
narhauama, dərfluama? uəs auma?..

benkendorf. (pəntzakua dləxuapşueit).

natalia mixail-ipha. uzsəxuapşuazi uəs? uzzəpxafə
uxazə akuu, amc zhaz ahəntkar izən akuu?

benkendorf. bxaçkə, ibhaz bazxucuou? ibxabmərşən o,
bara baxəqou.

natalia mixail-ipha. lara iqafço auəskua lara itəpam.
lara itəzbiɣ ui dəfɣacə, lara itualup açəxuɣanza dəstərbaracə.
(akabinet aqənt daaiueit nikolai pavel-ipa, aɣ dadgələnə dzə-
ryueit).

benkendorf. azbərta du izbnə işrəkunaçaz eips iaxa ui
iyəzɣagiə iargiə iknahanə irfit.

natalia mixail-ipha. izərhazi ahəntkar amc art amzkua
rən ui iuəs sərpsəpueit ha?

benkendorf. ahəntkar irpsəpɣala iuəs myapgan, azbərta
ikunaçeit pɣəqara eixɣara. ahəntkar irpsəpɣala dəknarhait.

natalia mixail-ipha. ojoup daneiləskaa ahəntkar. ui
duoyəm, dkuqmoup, dgəgləgup. ojəstoup ianeiləskaa auaa
egiert rzə zxə ztiiz lara zegiə izərgəməriəz, dzərgəməriəz ihənt-
karrei imyrei.

nikolai pavel-ipa. (azal aqnə daainə). anja imyala
sara şəntkarup, urəspələn zegiə snapəpə iqoup... ara sara
uoyə dseihabəm. sara istaxxaz zakuanup. anja aɣyan deihabup,
sara adɣiəl aɣə, anja zatəp ioup atak zəsto iqasçakuo rçənt.

aparda.

takzəpxəkuu aredaktor n. tarkil.

atex. redaktor m. piluik.

takzəpxəkuu akorrektorja: g. papaskiər, v. kakalja.

akıəpxırazə irətoup 29/ix-34 ş., akıəpxı aarxarazə anapə açıyup 16/xı-34 ş.

akı. af.—62x74 s./m. 5¹/₄ kıəp. bonəc əq, 43,344 dər. nb kıəp. bon aɣə.

azakaz № 5386. atıraz 1500. aplit № 154/1.

ırkıəpxit aphənttəɣra atipolitocinkografia aqnə.